

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปทุมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เบญจรัตน์ เรืองงาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
กันยายน 2548

THE NEEDS TO PARTICIPATE IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRESCHOOL
TEACHERS IN CATHOLIC SCHOOLS UNDER THE CHANTHABURI DIOCESE

A THESIS
BY
BENJARRAT RUANGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
September 2005

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปทุมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
เบญจรัตน์ เรืองงาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
กันยายน 2548

เบญจรัตน์ เรือนงาม. (2548). ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ
ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์,
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
วิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัย คือครูปฐมวัย ของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี 11 โรงเรียน จำนวน
208 คน โดยใช้แบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน
ได้แก่ (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (3) ด้านวัดและประเมินผล
(4) ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (5) ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (6) ด้านการนิเทศ ด้านละ
10 ข้อ รวม 60 ข้อ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 208 ฉบับ ได้รับคืนและอยู่ในสภาพ
สมบูรณ์จำนวน 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+

ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ
ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนา
การเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ อยู่ในระดับ มาก และพบว่า
ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นการสอน และประเภท
ของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

THE NEEDS TO PARTICIPATE IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRESCHOOL
TEACHERS IN CATHOLIC SCHOOLS UNDER THE CHANTHABURI DIOCESE

AN ABSTRACT
BY
BENJARRAT RUANGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
September 2005

Benjarrat Ruangam. (2005). *The Needs to Participate in Academic Administration of Preschool Teachers in Catholic Schools under the Chanthaburi Diocese*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Sirima Pinyoananpong , Assoc. Prof. Booncherd Pinyoananpong.

The purpose of this research was to study the needs to Participate in the academic administration of preschool teachers in Catholic Schools under the Chanthaburi Diocese.

The population and the samples applied in the study were all the 208 preschool teachers who were from the 11 Catholic Schools of the Diocese of Chanthaburi, Thailand. The five-level Likert scale questionnaire was used for data collection. All the 6 aspects of the school academic administration taken for dependent variables treated in the questionnaire consisted of curriculum, learning experience management, evaluation, educational development media, classroom research, and supervision. Ten questions on each of the said aspects were addressed in the make-up of the questionnaire. One way ANOVA was used as statistical device for data analysis and it was conducted by means of the SPSS/PC+ program.

Results of the study revealed that preschool teachers' needs to participate in the academic administration were at the high level for all the six aspects. There was no significant difference at the .05 level on their needs when each of the four independent variables namely: age, teaching experience, class level, and type of school were taken into consideration.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ของ
นางสาวเบญจรัตน์ เรืองงาม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน กันยายน พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(บาทหลวง ดร. วีระ ผังรักษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนาโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสองยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ และบาทหลวง ดร.วีระ ผังรักษ์ ที่กรุณามาร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความประณีตสมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ บาทหลวงเสกสรร สุวิชากร ผศ.ดร.สิริรัตน์ วิภาสศิลป์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช อาจารย์ชฎาธาร คำเนียม และอาจารย์บังอร พึ่งกัน ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือ ทำให้การวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและคุณครูระดับปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ กรุณาตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามจนครบสมบูรณ์อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเกรียงไกร คุณแม่อำพร เรือนงามและขอขอบคุณ คุณพ่อเจตน์ ธรรมศิริขวัญ และพี่ที่อยู่ในครอบครัวคุณเอกรัตน์ คุณเพชรรัตน์ คุณไตรรัตน์ คุณธรรมรัตน์ เรือนงามรวมถึงหลาน ๆ ที่เป็นกำลังใจ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการศึกษา ปฐมวัยทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนในการช่วยให้การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

เบญจรัตน์ เรือนงาม

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุน
จาก
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมใน	
การบริหารงาน.....	13
ความหมายของความต้องการ.....	13
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ.....	13
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ.....	16
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย	19
ความหมายของการบริหารการศึกษาปฐมวัย.....	19
ความหมายของการศึกษาปฐมวัย.....	20
ความหมายของการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย.....	20
ขอบข่ายการจัดการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย.....	21
ด้านหลักสูตร.....	22
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....	37
ด้านการวัดและประเมินผล.....	42
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	50
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	58
ด้านการนิเทศ.....	63
บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 83
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 83
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 83
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ..... 85
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 86
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 87
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 88
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 91
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 91
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 91
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน..... 91
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 111
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 112
	สมมติฐานในการวิจัย..... 112
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 112
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 113
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 113
	อภิปรายผล..... 117
	ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้..... 121
	ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป..... 122

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก	135
ภาคผนวก ข	143
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	167

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน.....	92
2 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน.....	93
3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร.....	95
4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	97
5 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมิน.....	99
6 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	101
7 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	103
8 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ของความต้องการการมี ส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ.....	105
9 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี ทั้ง 6 ด้าน จำแนก ตามอายุ.....	106
10 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี ทั้ง 6 ด้าน จำแนก ตามประสบการณ์ในการสอน.....	107
11 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี ทั้ง 6 ด้าน จำแนก ตามระดับชั้นการสอน.....	108
12 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี ทั้ง 6 ด้าน จำแนก ตามประเภทของโรงเรียน.....	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวในการวิจัย.....	9
2 ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ.....	15
3 แผนภูมิการวิเคราะห์ข้อมูลและผลจากข้อมูล.....	35
4 แผนภูมิโครงสร้างของการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย.....	36
5 วงจรความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเห็นได้ชัดจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และระบบการสื่อสาร ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ ตลอดจนการเปิดการค้าเสรีที่อยู่ระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้มีการรับวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการประกอบอาชีพ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าวย่อมส่งให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ที่สำคัญยิ่ง คือ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ประเทศมีสภาพยืนหยัดอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน และความเป็นอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวม ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณภาพชีวิต และรู้คุณค่าวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 38) รวมทั้งเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ผสมกลมกลืน สมดุล ตลอดจนดำรงไว้ซึ่งความยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นที่ยอมรับกันว่า กลไกในการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การศึกษา (สุพล ด้วยตั้งใจ. ม.ป.ป.)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาครัฐและเอกชน จะมีการพัฒนาในหลายระดับคือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งทุกระดับมีความสำคัญสำหรับเด็ก โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยกล่าวว่า เด็กวัยก่อน 6 ขวบเป็นวัยทองของชีวิต หากต้องการให้พลเมืองเป็นแบบไหน ก็จะต้องปูพื้นฐานให้ที่ก่อน 6 ขวบนี้ การจะรอการพัฒนาที่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษาก็จะสายเกินไป (ราศีทองสวัสดิ์. 2542 : 1) ซึ่งนับว่าการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญในการเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้เป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้กับเด็กโดยมีเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญเติบโตและพัฒนาไปสู่ในรูปแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิได้มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาวิชา แต่ต้องการให้พัฒนาการรับรู้และประสาทสัมผัส พัฒนาการสื่อสารโดยการ ฟัง พูด พัฒนาด้านบุคลิกภาพมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจได้ถูกต้อง รู้จักคิดวางแผนในการทำกิจกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรัก ชื่นชอบ และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงามของชาติ และมีคุณธรรมจริยธรรม (สิริมา ภิญาญอนันตพงษ์. 2545 : 72 - 73) โดยหลักการจัดการศึกษายังยึดหลักสำคัญคือผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2544 : 195)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการและวิธีการดำเนินการของแต่ละโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้ อย่างไรก็ตาม ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจะไม่มุ่งเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาการมากนัก แต่จะเน้นในด้านการเตรียมความพร้อมของเด็ก การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะสังกัดอยู่ในหน่วยงานใด คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ที่ผู้บริหารมีความต้องการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้เรียน ร่วมกันจัดการบริหารงานวิชาการ เช่นเดียวกับ (เยาพา เดชะคุปต์. 2542 : 68) ที่ได้ให้ขอบข่ายของการจัดการบริหารงานวิชาการที่จะต้องครอบคลุมถึงการศึกษหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์การนำแผนการสอนไปใช้ การจัดหาและผลิตสื่อการจัดสภาพแวดล้อม การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน การนิเทศ และการประเมินความพร้อม ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ได้มีการปรับและจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการตรวจประเมินซึ่งประกอบไปด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ โดยทุกด้านครูปฐมวัยต้องเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการพัฒนางานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ครูอนุบาลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการส่งเสริมและปลูกฝังสิ่งดีๆ ในทุกด้านให้กับเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และพึงจัดสรรสิ่งที่ดีงามอันเป็นประโยชน์ต่อรากฐานของชีวิตให้เด็ก นอกจากนี้ครูอนุบาลจำเป็นต้องใกล้ชิดเด็ก ซึ่งเด็กนั้นจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ซึ่งอยู่รอบๆ ตัวเขาทั้งทางตรงและทางอ้อม การกระทำของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเขา ซึ่งเด็กได้เห็นอยู่ทุกวันนั้นจะซึมซับสู่ตัวเด็กโดยเลียนแบบที่เห็นนั้น ๆ และไม่ช้าเด็กก็จะกลายเป็นผู้นั้นทีละน้อย สมดังกับคำกล่าวที่ว่า ครูคือ แม่พิมพ์ของชาติ ซึ่งครูมีลักษณะอย่างไรเด็กก็จะมีลักษณะอย่างนั้น เพราะเด็กจะยึดถือครูเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยนั้นจะเชื่อครูอย่างมาก ดังนั้นครูจึงเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือใจเด็ก ซึ่งเด็กจะให้ความเคารพนับถือครูอยู่แล้วโดยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2540 : 9) กล่าวว่า ครูอนุบาลนั้นเป็นผู้มีความสำคัญยิ่งรองจากบิดา มารดาของเด็กเอง ครูไม่อาจทำหน้าที่เป็นพ่อแม่ และพ่อแม่ไม่อาจทำหน้าที่ของครู แต่หากนำ 2 คนมารวมกัน เด็กจะได้พ่อแม่ เป็นผู้สร้าง ส่วนครูเป็นผู้เสริมในการที่จะหล่อหลอมให้เด็กสามารถพัฒนาการตามวัยที่สมบูรณ์ เมื่อเด็กเล็กๆ ต้องจากบิดา มารดามาโรงเรียน เด็กจะยึดถือครูแทนบิดา มารดาของตนเอง ภาพรวมของครูและการกระทำของครูจึงเป็นสิ่งที่ประทับใจเขา ครูจึง

ต้องระวังอารมณ์ ทำทางการพูด ตลอดจนการกระทำต่าง ๆ เพราะเด็กจะยึดถือเป็นแบบอย่าง (ภรณ์ คุรุทัศนะ. 2540 : 51) ดังนั้นครูจึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุด ครูต้องเป็นผู้หลากหลายในทางวิชาการ เข้าใจถึงพัฒนาการและความสามารถทางปัญญาของเด็กในการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อการพัฒนาปัญญาความรู้และความคิดที่ออกมาควบคู่ไปกับการพัฒนาการตามวัย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543 : 33)

การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเปรียบเสมือนลมหายใจที่จำเป็นของชีวิต ยิ่งในยุคที่มีการพัฒนาการศึกษาอยู่ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่บวกและในแง่ลบอันมีผลกระทบเชื่อมโยงมาจากบริบทของสังคมโลกการพัฒนามาจะเข้ามามีส่วนช่วยให้การศึกษาสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรี ปัจจุบันโลกไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและที่สำคัญคือบุคลากรทางการศึกษาต้องสนใจใฝ่รู้ มีความรักที่จะเรียนรู้และมีความพร้อมที่จะแสวงหาความรู้ความหวังของการพัฒนาการศึกษาก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น เราต้องช่วยกันพัฒนาโอกาสและคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา ให้กำลังใจ ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกัน (บัญชา อึ้งสกุล. 2542 : 30 - 31) และ (อนันตชัย อุทัยพัฒนาชีพ. 2544 : 36) กล่าวไว้ว่า การบริหารในปัจจุบันหรือจะเรียกว่าการบริหารสมัยใหม่จึงได้นำแนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ด้วยการบริหารและตัดสินใจโดยยึดหลักด้านจิตใจของการทำงานเพื่อที่จะได้ทั้งมือ หัวใจและความคิดโดยการให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหาร การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันนี้ หากได้มีการตัดสินใจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัด หรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (ธร สุนทรายุทธ. ม.ป.ป. : 223) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะทำงานคนเดียวไม่ได้ จะต้องทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการวินิจฉัยสั่งการควรให้บุคคลได้รับรู้และเข้าใจด้วย หากคนงานได้มีโอกาสร่วมในการตัดสินใจบางอย่างแล้วจะทำให้คนงานตระหนักในความสำคัญของคนงานเองว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์การเป็นการลดความไม่พึงพอใจของคนงานได้ด้วยการที่บุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น โลดัล (Lodahl. 1968) ได้กล่าวว่า นอกจากปัจจัยด้านลักษณะงาน ความทุ่มเทในงาน หรือการมีส่วนร่วมในงาน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถ และศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้องค์การนั้นสามารถบริหารงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินกิจการความทุ่มเทในการปฏิบัติงานเป็นระดับของการทำงานที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีผลจากความพึงพอใจของเขาเองหรือคุณค่าของตนเอง ต่องานที่ปฏิบัติ นั้น ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากของการบริหารงานวิชาการ เพราะความทุ่มเทในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ความสามารถ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น ผู้บริหารต่างปรารถนาให้บุคคลขององค์การมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้

ได้ผลงานที่มีปริมาณและคุณภาพจึงให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

โรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาดี คุณภาพเด่น เน้นคุณค่าวัฒนธรรมองค์การ สะท้อนจิตตารมณ์พระวรสาร ชุมชนร่วมพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรและเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้า จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวเห็นว่า โรงเรียนคาทอลิกตระหนักถึงความสำคัญของการบริหาร โดยยึดหลักการที่เน้นคุณค่าวัฒนธรรมองค์การในการมีส่วนร่วมของบุคลากร ซึ่งเดวิดและนิวสตรอมได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของครูปฐมวัยแต่ละคนโดยมีแรงกระตุ้นที่จะช่วยทำให้เกิดความสำเร็จในงานและเกิดความรับผิดชอบต่องานร่วมกัน โดยครูเข้าไปเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือ และร่วมรับผิดชอบ เดวิสและนิวสตรอม (สงวน พรหมศรี. 2539 : 33; อ้างอิงจาก David & Newstrom. 1977) จึงทำให้ครูเกิดความผูกพันและรักในงานที่ได้ทำด้วย สำหรับโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี มีโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย 11 โรงเรียน และครูปฐมวัยทั้งหมด 208 คน ซึ่งครูปฐมวัยให้ความร่วมมือในการทำงาน วางแผน การจัดการศึกษาและบริหารงานวิชาการ อย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายตามนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน วิสัยทัศน์ ของโรงเรียน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูในวัยนี้ ให้สอดคล้องตามหลักการ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า การพัฒนาต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับนี้ ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะทำการศึกษาถึงความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ จึงมีความสนใจการบริหารหลักสูตรงานวิชาการ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และด้านการนิเทศ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินกิจการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนคาทอลิก มีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อนึ่งผลการวิจัยที่ได้ นอกจากจะใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อให้มีคุณภาพสูงขึ้นและข้อมูลบางส่วนที่ได้นั้น สามารถเป็นร่องรอยหลักฐานการขอรับเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ตามมาตรฐานด้านผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญของโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี ระดับปฐมวัยเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัยต่อการบริหารงาน

วิชาการให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามหลักสูตร นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อวงการ
ศึกษาในการที่ผู้บริหารโรงเรียน นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารงานโดยหลักการความ
ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการศึกษาระดับปฐมวัยและ
ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการ
บริหารงานวิชาการ ของครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย
เฉพาะการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครู
ปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ในด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการ
เรียนรู้ และด้านการนิเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู
ปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ
อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย
และดำเนินการบริหารงานวิชาการ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมของ
ครูปฐมวัยและเป็นหลักฐานสำคัญสำหรับการเตรียมเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ตรง
ตามมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินพิจารณา ด้านผู้บริหารจากสำนักงาน
รับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย ใน
ระดับชั้นอนุบาล 1 – ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัด
สังฆมณฑลจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย ในระดับชั้นอนุบาล 1 - ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ประกอบด้วยจำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็น ครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาล จำนวน 34 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 145 คน รวมจำนวน 208 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครู

1.1 อายุ

1.1.1 21 – 30 ปี

1.1.2 31 – 40 ปี

1.1.3 41 – 50 ปี

1.1.4 51 ปีขึ้นไป

1.2 ประสบการณ์ในการสอน

1.2.1 1 - 5 ปี

1.2.2 6 - 10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี

1.3 ระดับชั้นการสอน

1.3.1 อนุบาลปีที่ 1

1.3.2 อนุบาลปีที่ 2

1.3.3 อนุบาลปีที่ 3

1.4 ประเภทของโรงเรียน

1.4.1 โรงเรียนอนุบาล

1.4.2 โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษา

1.4.3 โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ

ครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

- 2.4 ด้านสื่อเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้
- 2.5 ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 2.6 ด้านการนิเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ครูปฐมวัย** หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ประจำปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
2. **สภาพภาพของครู** ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 2.1 **อายุ** หมายถึง อายุจริงตามบัตรประชาชน
 - 2.2 **ประสบการณ์ในการสอน** หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่ในการสอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนโดยจำแนกเป็นประสบการณ์การสอน ระยะเวลา 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี
 - 2.3 **ระดับชั้นการสอน** หมายถึง ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3 ของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
 - 2.4 **ประเภทของโรงเรียน** หมายถึง การจัดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้เกณฑ์ในระดับชั้นต่างกัน ซึ่งได้กำหนดเป็น 3 กลุ่มดังนี้ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาล โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษา และโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลร่วมกับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
3. **ความต้องการ** หมายถึง ความปรารถนา หรือความมุ่งหวังของครูปฐมวัยต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
4. **ความต้องการการมีส่วนร่วมต่องานวิชาการของครูปฐมวัย** หมายถึง ความประสงค์ของครูปฐมวัยในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้
 - 4.1 **ด้านหลักสูตร** หมายถึง การดำเนินงานของบุคลากรโดยมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตรต้องมีการทำความเข้าใจในหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้และมีการส่งเสริมให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและยังสนับสนุนให้ครูปฐมวัยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับครูในการจัดทำหลักสูตรโดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 การนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรปฐมวัยในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรปฐมวัย
 - 4.2 **ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง ครูปฐมวัยมีความต้องการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมในการอบรม

สัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดทำแผนประสบการณ์ การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน การจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมและดำเนินงานในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การร่วมมือกันในการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อดูความก้าวหน้าในการสอนของครู รวมถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ

4.3 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การเข้าร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบ ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ความก้าวหน้าและความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียน การจัดอบรมให้ความรู้กับครูปฐมวัยถึงหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียน นำผลการวิเคราะห์และประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากการใช้แฟ้มสะสมผลงานเพื่อประเมินเกณฑ์ตามสภาพจริง การนิเทศ ควบคุม กำกับการวัดและประเมินผลในโรงเรียนโดยมีการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์นำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4.4 ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับครูปฐมวัยในด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียน การสอนการจัดหา จัดซื้อ การผลิตสื่อที่ดีซึ่งเหมาะกับหน่วยการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา การกำกับ ติดตาม ดูแลประเมินผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงการผลิตสื่อ ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและก่อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงสื่อที่มีคุณภาพ และวิธีการดูแลรักษาสื่อให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา

4.5 ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ หมายถึง ความต้องการของครูปฐมวัยในการแก้ปัญหาของเด็กในชั้นเรียน โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ มีส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการกำหนดปัญหา การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา การวัดผล/ประเมินผล สรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีการส่งเสริมให้มีการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยของครูอย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมในการวางแผนประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานวิจัยที่มีคุณภาพให้เป็นที่ยู้งานกันอย่างกว้างขวาง

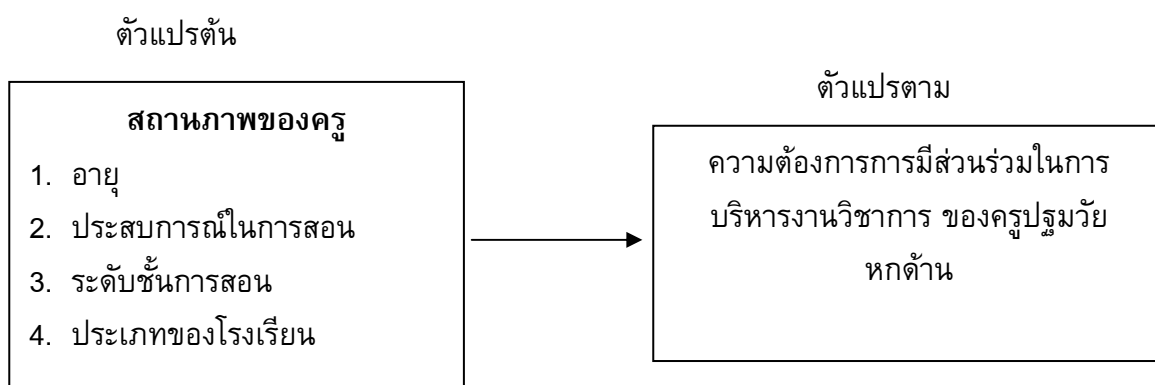
4.6 ด้านการนิเทศ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุน การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจน การกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้า เข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน และยังส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองโดยให้ครูเข้าร่วมเป็นศึกษานิเทศก์ และมีส่วนร่วมในการใช้กลยุธมิตรร่วมกับเพื่อนครูในการพัฒนาตนเอง

5. โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี หมายถึง โรงเรียนเอกชนฝ่ายศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ภายใต้การบริหารดูแลปกครองโดยคณะบาทหลวงมีอาณาเขตตามจังหวัดต่างๆ ที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย 11 โรงเรียน ได้แก่

- 1) โรงเรียนปัญจทรัพย์ กรุงเทพมหานคร
- 2) โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี
- 3) โรงเรียนดาราสุมุทรา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
- 4) โรงเรียนวัฒนาอนุศาสน์ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
- 5) โรงเรียนอนุบาลประชาสงเคราะห์ อำเภอบางพลี จังหวัดชลบุรี
- 6) โรงเรียนศรีฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
- 7) โรงเรียนสันติภาพ อำเภอมะนัง จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 8) โรงเรียนเทวรักษ์ อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี
- 9) โรงเรียนอนุบาลคริสตสงเคราะห์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- 10) โรงเรียนชุมชนพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสระแก้ว
- 11) โรงเรียนดาราจรัส อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูปฐมวัยที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
2. ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
3. ครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
4. ครูปฐมวัยที่อยู่ในประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการหกด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
 - 1.1 ความหมายของความต้องการ
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
 - 1.3 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานการศึกษาปฐมวัย
 - 2.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย
 - 2.3 ขอบข่ายการจัดการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย
 - 2.3.1 ด้านหลักสูตร
 - (1) ความหมายของหลักสูตร
 - (2) หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย
 - (3) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - (4) การประเมินผลหลักสูตร
 - 2.3.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - (1) ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - (2) เป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - (3) จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของแนวการจัดประสบการณ์
 - (4) บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้
 - 2.3.3 ด้านการวัดและประเมินผล
 - (1) ความหมายของการวัดและประเมินผล
 - (2) หลักการเกี่ยวกับการประเมินนักเรียนระดับปฐมวัย
 - (3) ลักษณะการประเมินการเรียนรู้
 - (4) บทบาทของครูในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - (5) ประโยชน์ของการวัดและประเมินผล

2.3.4 ด้านสื่อเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

- (1) ความหมายของสื่อการเรียนการสอน
- (2) หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน
- (3) ประเภทของสื่อในระดับปฐมวัย
- (4) บทบาทของครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน
- (5) ประโยชน์และความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน
- (6) การประเมินผลวัสดุอุปกรณ์

2.3.5 ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

- (1) ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
- (2) ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
- (3) จุดประสงค์ของการวิจัยในชั้นเรียน
- (4) บทบาทของครูในการวิจัยในชั้นเรียน
- (5) ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

2.3.6 ด้านการนิเทศ

- (1) ความหมายของการนิเทศการศึกษา
- (2) ความมุ่งหมายของการนิเทศ
- (3) ความจำเป็นของการนิเทศ
- (4) หน้าที่ของศึกษานิเทศ

2.4 บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

1.1 ความหมายของความต้องการ

ความต้องการเป็นพื้นฐานทางด้านจิตใจของมนุษย์ซึ่งมีด้วยกันทุกคน บุคคลจะแสดงพฤติกรรมของตนตามความต้องการ เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง ความต้องการเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง ที่ทำให้มนุษย์ถูกกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง การเรียนรู้ถึงความต้องการของมนุษย์เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การทำงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (พรณี ช.เจนจิต. 2538 : 461) นอกจากนั้นยังมิใช่ให้ความหมาย ของความต้องการ (Need) ไว้ดังนี้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2525 : 14) กล่าวไว้ว่า ความต้องการ หมายถึง สภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ (What is) กับสิ่งที่ควรให้เป็น (What should be) ซึ่งหมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังในอนาคต ส่วน กมลลา ลำพูน (2542 : 20) กล่าวว่า ความต้องการเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหรือเป็นสภาวะของร่างกายที่ขาดความสมดุล

กล่าวโดยสรุป ความต้องการจึงเปรียบเสมือนการผลักดันเพื่อให้เกิดการกระทำที่มีพลังทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

ความต้องการเป็นสภาวะของคน ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หากมีความแตกต่างกันก็เกิดความต้องการขึ้น มนุษย์จะเติมสิ่ง ที่ขาดไปเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงโดยความต้องการของมนุษย์มีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

สำหรับ โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 91; อ้างอิงจาก Knowles. 1970) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์แยกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Need) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Need for Security) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (The Need for New Experience) ความต้องการด้านจิตใจและอารมณ์ (The Need for Affection) ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Need for Recognition)

แนวคิดของมาสโลว์ พีนี (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 24 - 25; อ้างอิงจาก Feeney. 1987) คนพร้อมพึงใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตนเองทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่ เขาเน้นการมองความเป็นมนุษย์หรือมนุษย์มีศักยภาพ (Human Potentialtheories) เขาเชื่อว่ามนุษย์มีคุณภาพนั้นเนื่องจากมีความคิด ความรู้สึก ความรู้ตระหนัก และการแสวงหาสิ่ง

ดีงาม ค้นหาเป้าหมายของชีวิตให้ได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตน ซึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่รอด แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ที่จะสนองความต้องการให้แก่ตนเองทั้งสิ้น ลักษณะที่มีคุณภาพของมนุษย์ ลักษณะนี้จัดเป็นความต้องการของมนุษย์เรียงเป็นลำดับขั้นจากขั้นต่ำสุดไปขั้นสูงสุด แบ่งเป็น 5 ขั้น ขั้นที่ 1 ความต้องการตอบสนองร่างกาย (Physiological needs) ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิ การนอนหลับ การขับถ่าย เป็นต้น, ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety needs) ได้แก่ ความรู้สึกมั่นคง การได้รับการปกป้อง ความมั่นคงจากครอบครัว ปลอดภัยจากความวิตกกังวล การหลีกเลี่ยงอันตราย ความเจ็บป่วยต่างๆ, ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก (Love needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รัก มีการยอมรับตนเอง ตั้งแต่กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น, ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Esteem needs) ได้แก่ ความต้องการให้ผู้อื่นมายกย่อง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน กลุ่มคน และความภาคภูมิใจ, ขั้นที่ 5 ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self - Actualization needs) ได้แก่ ความต้องการสูงสุดของบุคคล กระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และความสามารถพิเศษของตน

ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์ (Mondy. 1993 : 3.6 - 3.7; citing McClelland. n.d.) เป็นส่วนประกอบของสิ่งแวดล้อม รวมกันกับความต้องการของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามทำให้กลายเป็นแรงขับพื้นฐานของมนุษย์ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการเพื่อความประสบผลสำเร็จ ผู้ที่มีความต้องการในด้านนี้สูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีพลังงานสูง พอใจที่จะทำงานหนัก และเห็นคุณค่าของความสำเร็จจากการที่ได้ทำงานที่ทำหาความสามารถ

2. ความต้องการมีพลังความสามารถ เป็นความต้องการที่จะมีอำนาจหรือการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ผู้ที่มีความต้องการด้านนี้สูงจะเป็นคนที่ชอบการแข่งขัน การเผชิญหน้าถ้าเป็นการใช้ความสามารถในทางบวกจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพยายามที่จะปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จ แต่ถ้าใช้ความสามารถในด้านลบก็จะหาวิธีปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่เป็นผลเสียหายต่อองค์กร

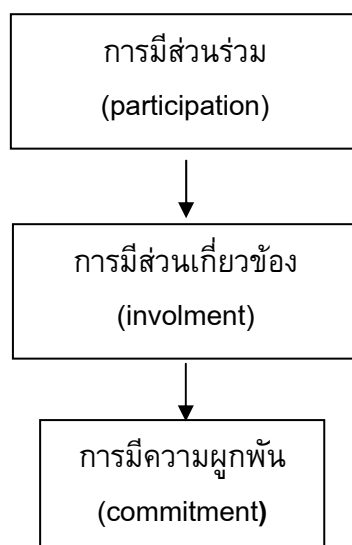
3. ความต้องการที่จะผูกพันกับผู้อื่น ผู้ที่มีความต้องการในด้านนี้สูงจะเป็นผู้ที่พยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์ไว้อย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น ชอบงานสร้างสรรค์ และกิจกรรมทางสังคม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ เชื่อมโยงกับแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน จึงมีความต้องการต่อการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการทั้งหกด้าน คือ ความต้องการในด้านหลักสูตร ความต้องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ความต้องการในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ความต้องการในการวัดและประเมินพัฒนาการของนักเรียน ความต้องการในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและความต้องการใน

ด้านการนิเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ “ครู” จะได้รับการยกย่องในสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ระดับสูง มนุษย์ทุกคนต้องการได้รับความรัก ความสำเร็จ ความต้องการมีเกียรติยศและมีฐานะในสังคม ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ถ้านักเรียนประสบความสำเร็จก็จะส่งผลให้ตนเองได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และระดับสุดท้ายความต้องการที่จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวัง เป็นความต้องการของครูปฐมวัย ที่ต้องการใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ในกรณีที่มีความต้องการนั้นได้รับการยอมรับ โรงเรียนนำไปปรับปรุง แก้ไข หรือปฏิบัติ แสดงว่าโรงเรียนได้สนองความต้องการของครูปฐมวัย ทำให้ครูมีความสุขเพราะความต้องการของตนได้รับผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

1.3 ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ดังนี้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 182 - 184) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สถิติปัญญาก็คือ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น และบุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด ซึ่งแสดงไว้ตามภาพดังนี้

ภาพประกอบ 2 ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ

ไวท์ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร. 2540 : 11; อ้างอิงจาก White. 1982) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 มิติคือ มิติที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และอย่างไร มิติที่ 2 มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่ 3 มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุป ในความหมายของการมีส่วนร่วมสิ่งสำคัญ ของการมีส่วนร่วมก็คือ การเปิดโอกาสให้ครูปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบกับสิ่งที่เป็ผลกระทบต่อตนเองหรือโรงเรียน

1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีความจำเป็นต่อการดำเนินงานภายในโรงเรียน
ดังนั้น

พรรณราย แสงวิเชียร (2535 : 92 - 93) ให้แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า

1. อำนาจการตัดสินใจจึงยังงานพึงกระจายไปแทนที่จะอยู่ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว โดยเน้นว่า การบริหารพึงดำเนินการตามหลักวิชาผู้ใต้บังคับบัญชาที่ขอบต่อด้านขจัดขึ้นงานที่มอบหมายหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพราะต้องการมีส่วนร่วมแนะนำหรือออกความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบถึงตัวเขาและจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์งานมากกว่าการต่อต้าน
2. พื้นฐานอันมั่นคงขององค์การ คือ การทำงานเป็นทีม เป็นลักษณะงานที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดร่วมกันทำ
3. พลังที่รวมองค์การให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากกว่าการใช้อำนาจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกันจะทำให้เกิดบรรยากาศที่เชิญชวนสนับสนุนให้อยากทำงานซึ่งความไว้วางใจกันนั้นเกิดจากสมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานโดยผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้ริเริ่มให้เกิดสิ่งเหล่านี้
4. ควรถือว่าการเป็นหัวหน้าคือบุคคลที่ดำเนินการติดต่อภายในกลุ่ม และประสานงานระหว่างกลุ่มมากกว่าบุคคลที่มีอำนาจสูงกว่าหัวหนามีบทบาทที่ทำให้กลุ่มรู้สึกรับผิดชอบสูง
5. สมาชิกในองค์การจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่องานมากขึ้นเมื่อได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากหัวหน้า การที่จะให้ใ้ทำงานที่มีคุณภาพดีสมาชิกทำงานด้วยความรับผิดชอบ จะเกิดจากการที่หัวหน้างานให้การช่วยเหลือฝึกอบรมให้คนงานรู้จักรับผิดชอบให้สำเร็จมากกว่าวิธีการควบคุมจากหัวหน้างาน

อนันตชัย อุทัยพัฒนาชีพ (2544 : 36 - 37) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความจำเป็นต่อการบริหารงานเพราะ

1. จะเกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะ ความมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความสำเร็จของเป้าหมาย ส่วนความมีประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายของความสำเร็จตามเป้า
2. ทำให้พฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ คือการมีส่วนร่วมในการบริหารจะช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์การโดยการปฏิบัติงานและขวัญของแต่ละบุคคล
3. ช่วยสร้างแรงจูงใจแบบการมีส่วนร่วม ในการบริหารสนองความต้องการทางจิตใจตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ และทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์ชเบอร์ก

แทแนมบัม และ แมสซาริค (Tannenbaum & Massarik. 1950 : 408 - 419) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะเป็นไปโดยตรงและมีลักษณะเป็นทางการซึ่งจะมีประโยชน์เป็นแรงผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นไปโดยทางอ้อมและไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมอาจไม่ได้เกิดจากผลประโยชน์ก็ได้ แทแนมบัม และแมสซาริค ยังได้เสนออีกว่าในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นก็คือ การเข้ามามีส่วนร่วมหรือแบ่งส่วนในบางสิ่งบางอย่างที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งการแบ่งส่วนต่างๆ มีความเกี่ยวพันกันและการมีส่วนร่วมก็จะเกิดขึ้นในบริบทของสังคมนั้นๆ เอง นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องการปฏิบัติงานนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นผลผลิตที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการ ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นการตอบแทนนั่นเอง และต่อมาการมีส่วนร่วมต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไป โดยหันมามุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การตัดสินใจเกิดขึ้นโดยผู้บริหาร เมื่อเวลาที่ต้องการประสานสิ่งต่างๆ ตลอดจนจนเป็นการควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามหน้าที่และเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ผู้บริหารจะเป็นผู้ซึ่งผลักดันผลสำเร็จให้แก่องค์การ โดยผ่านผู้ใต้บังคับบัญชารวมทั้งจะเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ขององค์การ ซึ่งในประเด็นเรื่องผลประโยชน์นี้เองที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดต่างๆ ภายในองค์การ พิจารณาต่อไปว่ากระบวนการตัดสินใจมีความเกี่ยวข้องกับความรูสึกของการเลือกพฤติกรรมหนึ่งๆ ท่ามกลางการเลือกมากมายที่ปรากฏอยู่ซึ่งกระบวนการตัดสินใจประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนแรก บุคคลจะต้องมีความรู้พอสมควรต่อทางเลือกของพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่กำลังพิจารณาเพื่อทำการตัดสินใจ ขั้นตอนที่สอง คือ บุคคลผู้เข้าไปมีส่วนร่วมจะต้องให้ความหมายของทางเลือกแต่ละอัน ซึ่งคำนิยามดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดที่เป็นไปได้มากที่สุดตลอดจนมีความเป็นเหตุเป็นผลกัน สำหรับขั้นตอนสุดท้ายนั้น บุคคลจะต้องเลือกพฤติกรรมอันหนึ่งอันใด ในท่ามกลางทางเลือกต่างๆ

เหล่านั้นแล้วทำการตัดสินใจ พวกเขาเสนอว่าในองค์กรหนึ่งๆ นั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ ทั้งนี้เพราะโดยข้อเท็จจริงแล้ว ทางเลือกต่างๆ ถูกเสนอและได้รับการยอมรับมาแล้วจากตัวผู้บริหาร ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าร่วมเสนอแนวคิดกับผู้บริหาร โดยคำนึงถึงประเด็นถึงความเป็นเหตุเป็นผลต่างๆ ของบรรดาทางเลือกที่ถูกเสนอมา จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เมื่อใดที่ผู้บังคับบัญชาลดบทบาทและอำนาจของตนเองในการตัดสินใจสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้นตามปริมาณการลดอำนาจและอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา ถ้าองค์กรใดที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ย่อมสร้างความพึงพอใจ ความรับผิดชอบและเสียสละต่อองค์กรมากขึ้นเท่านั้น อันนำไปสู่ผลผลิตและประสิทธิผลขององค์กร ตลอดจนเกิดทัศนคติในทางบวกของผู้ใต้บังคับบัญชาต่อองค์กรมากขึ้น

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 67) ได้อธิบายทฤษฎี y (Thory y) ของแมคเกรเกอร์ (McGregor) โดยมีแนวความคิดว่า คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุนและมีความรับผิดชอบ ถ้าสภาวะการทำงานทำให้พอใจ คนไม่มีเกียจคร้าน ขยันและไว้วางใจได้โดยจะควบคุมตนเองในการทำงานให้เกิดผลดีต่อองค์กร คนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน ถ้าได้รับการจูงใจที่ถูกต้องจากกลุ่มเพื่อนมากกว่าการจูงใจที่เป็นตัวเงิน และคนมักพัฒนาวิธีการทำงานและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าแมคเกรเกอร์ได้แนะนำเทคนิคในการบริหารว่าควรจัดการขยายงานให้กว้างขึ้นเพื่อให้งานของผู้ปฏิบัติได้รับความสนใจและท้าทายต่อการปฏิบัติมากขึ้นและมีความเห็นว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมตนเอง เช่นเดียวกับทฤษฎีหมดเชื่อมโยงของลิเคิร์ท ที่มีข้อสมมติว่าการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้มีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย ทฤษฎีนี้ใช้หลัก Span of Control ที่ว่าในการควบคุมการบริหารงานนั้น ควรมีผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่เกิน 3 - 6 คน การปฏิบัติงานจึงจะมีประสิทธิภาพ ซึ่งสรุปแนวคิดนี้ได้ว่า การทำงานต้องทำเป็นกลุ่ม จึงจะมีประสิทธิภาพ สมาชิกต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างดี การปฏิบัติงานของกลุ่มจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับหมดเชื่อมโยงจุดเชื่อมโยงจะเป็นได้ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แนวคิดเรื่องหมดเชื่อมโยงของลิเคิร์ทก่อให้เกิดแนวความคิดในการบริหารโดยมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของวูมและเยทตัน (Vroom and Yetton. 1974) ซึ่งได้แบ่งลักษณะของผู้นำภายใต้สถานการณ์ต่างๆ เรียกว่า ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Leader - Participation) คล้ายกับผู้นำแบบมีส่วนร่วมของเฮาส์และมิทเชล แต่แบบผู้นำของวูมและเยทตันถูกกำหนดโดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะมีมากน้อยแตกต่างกันไป

การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานและพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการบริหารงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกิจกรรมรูปแบบต่างๆ

จากที่กล่าวมาในแนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ซึ่งได้พัฒนาเป็นยุทธศาสตร์สำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาการบริหารวิชาการและมีเป้าหมายสูงสุดคือ สามารถพัฒนาโรงเรียนได้ในทุกด้านถึงแม้ความหมายของการมีส่วนร่วม (participation) จะมีความหมายที่หลากหลายต่างกันก็ตาม แต่ก็ยังมีจุดร่วมที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการที่ครูปฐมวัยมีส่วนร่วมในลักษณะที่ต่างกันย่อมจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการด้วย ดังนั้นครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เพราะการศึกษาที่ดีจะต้องจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการที่ครูปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทราบถึงความต้องการของการบริหารงานวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนในลำดับต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย

การบริหารงานเป็นเครื่องมือและกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการเอื้ออำนวยให้มนุษย์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องศึกษาและใช้แนวทางในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร ในด้านการบริหารการศึกษานั้นได้มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของการบริหารการศึกษาปฐมวัย

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

นักการศึกษาและนักวิชาการให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะดังนี้

การบริหาร (Administration) หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธต่างๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร และตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย องค์กรจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (พยอม วงศ์สารศรี. 2529 : 1)

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542 : 11) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546 : 29) การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำและบังคับบัญชา (Controlling) ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อการบรรลุในเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายที่นักการศึกษาได้เสนอไว้จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารงานคือ กระบวนการที่ผู้บริหารใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยอาศัยหลักการประสานงานอำนวยความสะดวกมีการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลในองค์กรร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่สังคมต้องการ

2.1.2 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาครัฐและเอกชน ซึ่งในปัจจุบันให้ความสำคัญมากและทำให้การพัฒนาโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต้องมีทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 2) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education) หมายถึงการบริการการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กเข้าด้วยกัน เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัยจะครอบคลุมถึงการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล สำหรับประเทศไทย การศึกษาปฐมวัยหมายถึงการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็ก อายุแรกเกิดถึง 6 ปี

จากแนวคิดความหมายการบริหารการศึกษาและความหมายของการศึกษาปฐมวัย กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาปฐมวัย หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ศิลปะการบริหารทรัพยากร โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้เรียนมีความพร้อมครบทุกด้าน ซึ่งได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลาย มาดำเนินการบริหารในโรงเรียนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการศึกษา เป็นคนดี มีคุณภาพตามที่สังคมในชาติต้องการ การบริหารงานวิชาการจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันดังเช่นนักการศึกษาที่ท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้น ประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวความคิดในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดขึ้น และงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ให้นิยามผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการปฏิบัติจริง ฯลฯ งานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบแต่เพียงอย่างเดียว

เมื่องานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ครูปฐมวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญสำหรับการบริหารโรงเรียน การปฏิบัติงานด้านวิชาการอย่างมีคุณภาพของครูปฐมวัย แสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน โดยส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน ส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาให้เป็นคนดีมีคุณภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 ขอบข่ายการจัดการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

งานวิชาการเป็นงานที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ จัดได้ว่าเป็นงานที่มีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมือง นับเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กำหนดขอบข่ายของงานไว้ต่างๆ กันดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 4) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานด้านการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศภายใน
7. งานอบรมทางวิชาการ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 68) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาปฐมวัย งานนี้หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งการจัดนั้นๆ จะต้องครอบคลุมถึงการศึกษาลักษณะหรือแนวการจัดประสบการณ์ การนำแผนการสอนไปใช้ การจัดหาและผลิตสื่อการจัดสภาพแวดล้อม การจัดตารางกิจกรรมประจำวันการนิเทศและการประเมินความพร้อม

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 9 - 16) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการนั้นเป็นงานหลักของโรงเรียนประกอบด้วยขอบข่ายงานที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ คืองานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานส่งเสริมการสอน งานวัดผลประเมินผล งานนิเทศภายในและงานประชุมอบรมทางวิชาการ ซึ่งงานโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน

2.3.1 ด้านหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

ในความหมายของหลักสูตรมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายดังนี้

ภิญญู สาร (2523 : 439) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน ตามระดับขั้นความต้องการ ตามวัย ความสนใจ และความต้องการของสังคมรวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเวลาเรียนตามปกติในโรงเรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 7) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนทั้งประสบการณ์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทักษะที่สำคัญแก่ชีวิต

มิลเลอร์ (Miller. 1965) หลักสูตรเป็นการวางแผนสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการเรียนอาจเป็นภาพที่มองเห็นชัดเจน คือ เอกสารหลักสูตรหรือเป็นภาพที่มองไม่เห็น เช่น การปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

พรีคอตต์ (Precott) กล่าวว่า “หลักสูตร” คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กได้รับประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งรวมไปถึงสภาพทางด้านกายภาพ ความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคล กลุ่มเพื่อน ความคาดหวังทางวัฒนธรรมและสังคม และความต้องการของโรงเรียน (เยาวยา เดชะคุปต์. 2542 : 78; อ้างอิงจาก Logan & Logan. 1974 : 162)

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นสรุปว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดเตรียมไว้อย่างเป็นระบบสำหรับการศึกษาเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถ เรียนได้ตลอดเวลาตามความถนัด ตามความสนใจของแต่ละบุคคล และนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

2. หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

เยาวยาเดชะคุปต์ (2542 : 83 - 84) ได้ให้ความหมายในหลักการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. หลักสูตรควรเน้นสภาพชีวิตจริง กิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็ก รู้จักแก้ปัญหา และแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างอิสระ โดยครูควรสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์และมีสุขภาพจิตที่ดี
2. หลักสูตรควรเน้นการปรับตัวเด็ก เปิดโอกาสที่จะให้เด็กเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของ ทั้งของเล่น ของใช้ ฝึกการอดทนรอคอย และการทำสิ่งต่างๆ คนเดียวและเป็นกลุ่ม
3. การจัดประสบการณ์ควรเป็นพัฒนาการทางร่างกายให้มากที่สุด โดยให้เด็กมีโอกาสใช้กล้ามเนื้อใหญ่เล็กในการทำกิจกรรมต่างๆ และฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย โดยครูจัดเตรียมกิจกรรม ของเล่น และสื่อการเรียนหลายๆ อย่างไว้ให้เด็กได้มีโอกาสเลือก
4. หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะเน้นการพัฒนาทางสติปัญญาและการแก้ปัญหา
5. การจัดประสบการณ์ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์ อย่างเสรีโดยใช้วิธีหลาย ๆ อย่าง มากกว่าที่จะให้เด็กทำตามครูหรืออ่านเขียนอย่างเดียว
6. โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เกิดความรู้สึกและภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อตนเองและผู้อื่น
7. โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นสถานที่ที่เด็กจะมีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย และมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดคุย ร้องเพลง เล่นอย่างอิสระ และมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ
8. ตารางเวลาที่ใช้ในแต่ละวันควรยืดหยุ่นตามความสนใจและความต้องการของเด็ก
9. ครูผู้สอนในชั้นเด็กปฐมวัยควรมีความรู้เกี่ยวกับมนุษย์วิทยา สังคมวิทยา พัฒนาการของเด็กและจิตวิทยา

10. การให้การศึกษาแก่พ่อแม่ควรเป็นโครงการหนึ่งและเป็นแนวโน้มใหม่ ที่ควรรวมอยู่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

11. ควรมีโครงการต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการประเมินผล และเพื่อเพิ่มพูนทัศนคติและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม

หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของธรรมชาติเด็ก เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตอย่างเหมาะสม

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี)

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและการบริหารงาน ด้านอื่นๆ ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นส่วนที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนิน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงมีความสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องเข้าไปศึกษาทำความเข้าใจถึงหลักใหญ่ๆ ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 (3 - 5) ปี ปรัชญาของการจัด การศึกษาปฐมวัยซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 27 - 39) ได้กำหนดไว้ดังนี้ “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยง ดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตาม ศักยภาพภายใต้บริบทสังคม - วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความ เข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม” จะเห็นว่าปรัชญาในการจัดการศึกษาในระดับนี้มุ่งเน้นให้เด็กได้ เรียนรู้อย่างมีความสุขโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กตามวัย และ บริบทของสังคม

หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การจัดการศึกษาในทุกระดับจะต้องมีจุดมุ่งหมายและหลักการของการศึกษา เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางของการศึกษาในแต่ละระดับ สำหรับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้ กำหนดหลักการ คือ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจน การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาส

พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ 4 ข้อ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสม
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย เด็กอายุ 3 – 5 ปี

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวันนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกัน จะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนจะต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 - 5 ปี โดยมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีการจัดให้ครบตามพัฒนาการ เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กในทุกด้าน และเต็มศักยภาพ

ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 – 3 ปี โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ความรู้สำหรับเด็ก 3 - 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นรักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น

ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่

1.1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

1.1.1.2 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

1.1.1.3 การเล่นเครื่องเล่นสนาม

1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก

1.1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส

1.1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นกับสี

1.1.2.3 การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยดินเหนียว ดิน

น้ำมัน แท่งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ

1.1.2.4 การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ได้แก่

1.2.1 ดนตรี

1.2.1.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

1.2.1.2 การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภท

เคาะ ประเภทตี ฯลฯ

1.2.1.3 การร้องเพลง

1.2.2 สุนทรียภาพ

1.2.2.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

1.2.2.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขำขันและ

เรื่องราว / เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ

1.2.3 การเล่น

1.2.3.1 การเล่นอิสระ

1.2.3.2 การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่

1.2.3.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2.4 คุณธรรม จริยธรรม

1.2.4.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่

1.3.1 การเรียนรู้ทางสังคม

1.3.1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง

1.3.1.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3.1.3 การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ

- ต้องการของตนเองและผู้อื่น
- 1.3.1.4 การมีโอกาสดำเนินการความรู้สึก ความสนใจ และความ
- 1.3.1.5 การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.3.1.6 การแก้ปัญหาในการเล่น
- 1.3.1.7 การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และความ
- เป็นไทย
- 1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่
- 1.4.1 การคิด
- 1.4.1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และ
- ดมกลิ่น
- 1.4.1.2 การเลียนแบบการกระทำของเสียงต่าง ๆ
- 1.4.1.3 การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับ
- สิ่งของหรือสถานที่จริง
- 1.4.1.4 การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น
- และผลงาน
- 1.4.1.5 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่าง ๆ
- 1.4.2 การใช้ภาษา
- 1.4.2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
- 1.4.2.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือ
- เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- 1.4.2.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์
- ของสิ่งต่าง ๆ
- 1.4.2.4 การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- 1.4.2.5 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อ
- ความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียน
- ชื่อตนเอง
- 1.4.2.6 การอ่าน ในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อ
- ความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ
- 1.4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
- 1.4.3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่ง
- ต่าง ๆ
- 1.4.3.2 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม

1.4.3.3 การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/เรียบ ฯลฯ

1.4.3.4 การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ

1.4.3.5 การคาดคะเนสิ่งต่างๆ

1.4.3.6 การตั้งสมมติฐาน

1.4.3.7 การทดลองสิ่งต่างๆ

1.4.3.8 การสืบค้นข้อมูล

1.4.3.9 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.4.4 จำนวน

1.4.4.1 การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน

1.4.4.2 การนับสิ่งต่างๆ

1.4.4.3 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

1.4.4.4 การมีประสบการณ์กับจำนวนหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้น

หรือลดลง

1.4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

1.4.5.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการ

เทออก

1.4.5.2 การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างๆ กัน

1.4.5.3 การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องตำแหน่ง

ของสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน

1.4.5.4 การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องทิศทาง

การเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่างๆ

1.4.5.5 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด

ภาพถ่าย และรูปภาพ

1.4.6 เวลา

1.4.6.1 การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ

1.4.6.2 การมีประสบการณ์และเปรียบเทียบเวลา เช่น

ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ

1.4.6.3 การมีประสบการณ์และการเรียงลำดับเหตุการณ์

ต่างๆ

1.4.6.4 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้

สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สาระที่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ควรเรียนรู้มีดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.7 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.8 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ให้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรอบยอ ดสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้

เด็กได้สนทนากิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษาสถานศึกษาที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกม การศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำ กิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัด กิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็ก รักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึง หลักการจัด กิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้ พัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่น ต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

การประเมินพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการ ประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็น กระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำ ข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้ พัฒนาอย่างเต็มตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้

เป็นหลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้ แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การ สังเกตการบันทึก พฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่ เก็บอย่างมีระบบ

4. การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรควรพิจารณาตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์จนถึงการ ตั้งสมมติฐานที่ต้องการในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการสอน ซึ่งทาบ (ยาวพา เตชะคุปต์.

2542 : 115 - 116; อ้างอิงจาก วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523 : 26 - 27) ได้เสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบเอาไว้ดังนี้

1. ข้อมูลในการประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการประเมินผลที่ต้องการ ได้แก่

1.1 วัตถุประสงค์

ความรู้ ความคิด หัวข้อ ความคิดรวบยอด หลักการ ความสามารถในการคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ

1.2 สิ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้

- ธรรมชาติ
- ระดับและขีดความสามารถของการเรียนรู้เพื่อรู้สิ่งแวดล้อม
- เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่

ประสิทธิภาพและสมรรถภาพของครู

- ระยะเวลา
- ผู้เรียนตอบสนองต่อสื่อการเรียนและยุทธวิธีการสอนต่าง ๆ
- การบริหารและการบริหารของหลักสูตรและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการ

จัดประสบการณ์การเรียนรู้

- การเรียนรู้และสิ่งอื่น

1.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอน

- ธรรมชาติแวดล้อมอันเป็นเครื่องกำหนดและเป็นตัวสร้างโอกาส

การเรียนรู้ของเด็ก

- การวางแผนและการเตรียมบทเรียน
- การตอบสนองในแต่ละบุคคล
- การใช้สื่อการเรียนอย่างกว้างขวาง

2. การเลือกวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาจัดสร้างเป็นสื่อในการประเมิน

2.1 วัตถุประสงค์

2.2 คะแนน

2.3 ข้อทดสอบ

2.4 การสอบ

2.5 การเขียนข้อทดสอบ

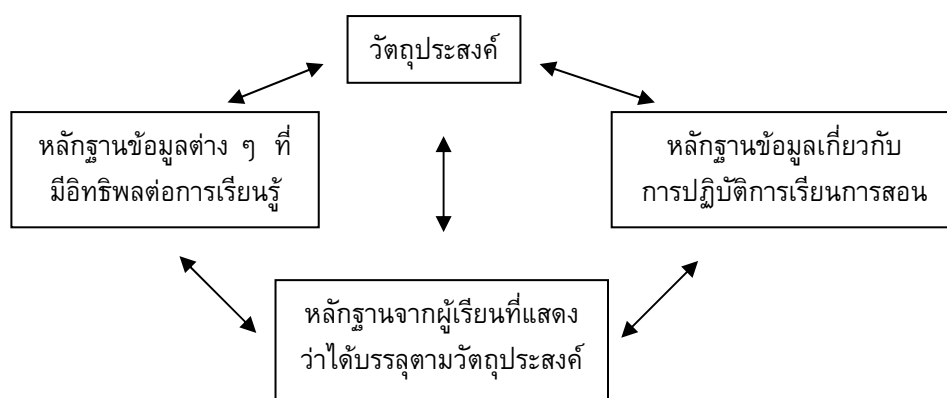
2.6 เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง

2.7 ตารางทัศนคติ

- แบบวัดพฤติกรรมต่าง ๆ
- แบบสอบถาม
- แบบสัมภาษณ์

- การสอน การฝึกปฏิบัติ
- ตารางวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถในการฝึกปฏิบัติ
- ประวัติส่วนตัว

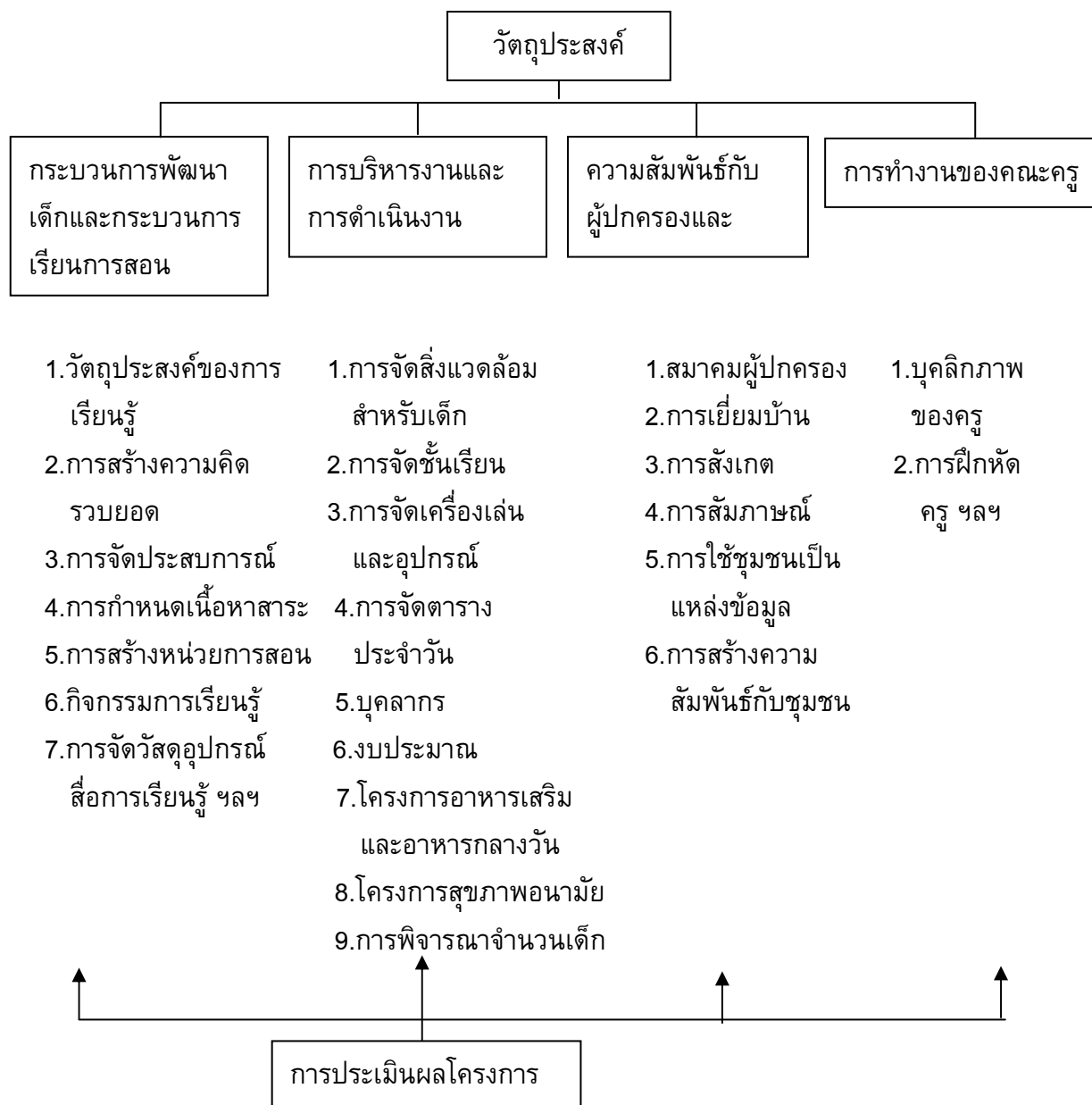
3. การวิเคราะห์และแปลผลจากข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตามแผนภูมิการวิเคราะห์ข้อมูลที่ วิชัย วงใหญ่. (2523 : 26 - 27) ได้สรุปเอาไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิการวิเคราะห์ข้อมูลและผลจากข้อมูล

4. การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ มาปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรมต่างๆ

การเสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยที่กล่าวมาแล้ว ในบทนี้ ขอสรุปเป็นแผนภูมิเพื่อแสดงถึงโครงสร้างของการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยดังแสดงไว้ในหน้านี้ ส่วนรายละเอียดต่างๆ จะแสดงถึงในบทต่อไป ซึ่งจะเป็นแนวทางที่พ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็ก หรือผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับเด็กจะสามารถปรับไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิโครงสร้างของการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงการกำหนดแนวทางการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยค่อนข้างหรือแตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาระดับอื่นๆ ตรงที่ไม่ใช่หลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา ไม่ใช่หลักสูตรเน้นประสบการณ์ ไม่ใช่หลักสูตรเน้นการแก้ปัญหาหรือสมรรถนะ แต่เป็นหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการ โดยมีอายุและพัฒนาการตามวัยของผู้เรียนเป็นกรอบการพัฒนาสาระและประสบการณ์ที่ต้องเป็นทั้งการเรียนรู้

ที่จะสร้างเสริมพัฒนาการส่งเสริมความเป็นมนุษย์ให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 10)

สาระของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไม่มีข้อกำหนดตายตัวเป็นรายวิชาแต่เป็นกรอบสาระสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยเฉพาะเด็กวัย 3 - 6 ขวบ เป็นวัยอยากรู้อยากรู้ เด็ก 3 ขวบแรกอาจต้องการการดูแลใกล้ชิดแต่เมื่ออายุ 3 ขวบขึ้นไป การเรียนรู้จะชัดเจน อายุได้ 5 ขวบ เด็กมีพัฒนาการทางการเคลื่อนไหวมากขึ้น สามารถตัด ปะ วาดภาพ และหัดเขียนทำได้ด้วยตัวเอง ทักษะทางภาษามีสูง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมดี ความต้องการการเรียนรู้จะแตกต่างออกไปจาก 3 - 4 ขวบ ซึ่งลักษณะของเด็กวัยนี้ทำให้ครูสามารถที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย (Essa. 1996 : 47 - 8)

จากที่กล่าวมาในด้านหลักสูตรสรุปได้ดังนี้คือ งานด้านหลักสูตรซึ่งเป็นหัวใจหลักสำคัญในการกำหนดงานวิชาการ และหลักสูตรที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลองจากกิจกรรมต่าง ๆ ในหลักสูตรที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งถ้าครูปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน และได้ร่วมในการประเมินผลหลักสูตรของโรงเรียนแล้ว ครูปฐมวัยก็จะรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจะดำเนินงานด้านหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2538 : 5) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คือ 1) สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เป็นลักษณะให้เด็กเป็นผู้นำในการเลือกประสบการณ์นั้นๆ 2) มวลประสบการณ์ในโรงเรียนตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแต่ละวัน มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในห้องเรียน 3) การวางแผนการสอน จุดเน้นตัวครูเป็นจุดศูนย์กลางในการจัดและตัดสินใจดำเนินการในการกระทำนั้นๆ 4) การวางแผนการจัดประสบการณ์ ถูกเขียนขึ้นเป็นโครงสร้างของหลักสูตร มีรายวิชาต่างๆ ประกอบในรูปของการจัดจากส่วนกลางกระจายสู่ท้องถิ่น โดยมีความพยายามทำให้การสอนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน 5) โปรแกรมการศึกษามีลักษณะการจัดเฉพาะ แต่ละโปรแกรม

คันทิงแฮมและคนอื่นๆ (Ragan & Shepherd. 1971 : 701; citing Cunningham & Others. n.d.) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียนคือการให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม

ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ผลของการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียน มีทักษะของความเป็นผู้นำ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม โรงเรียนและครูมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักการศึกษากล่าวว่าโรงเรียนมีหน้าที่เตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่ถ่ายทอดแต่ความรู้เท่านั้น

บลูม (Bloom. 1956 : 11 - 12) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้คือ จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายใต้ภาวะที่เหมาะสมจะช่วยให้แตกต่างระหว่างบุคคลหมดไป บลูมได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ ลักษณะของผู้เรียน การสอน และผลของการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูมคือ

1. ควรคำนึงถึงความรู้ดั้งเดิมที่เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ใหม่
2. ควรมีการกระตุ้นและการจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนโดยวิธีการหรือสิ่งเร้าที่เหมาะสม

3. ต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

จากการให้ความหมายของแนวการจัดประสบการณ์ในความหมายต่างๆ กันนั้น สรุปว่ามีแนวการจัดประสบการณ์ใดที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์ เพราะแนวการจัดประสบการณ์ในความหมายต่างๆ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในตัวเอง ครู และผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรเลือกความหมายที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดของตนเอง เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะกับกลุ่มเด็กและสภาพการณ์ต่างๆ

2. เป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภรณ์ คุรุตะนะ (2523 : 76 - 81) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและหลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านคือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไปดังได้กล่าวแล้ว เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมการเจริญพัฒนาดังกล่าว โดยสอดคล้องกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หลักในการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักในการจัดดังต่อไปนี้

1. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก มิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ

2. การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
 3. การจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่นนั้นไม่จำเป็นต้องซื้อมาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่างๆ ได้

หลักการในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ประการ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

3. จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของแนวการจัดประสบการณ์

จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีนักการศึกษาในระดับปฐมวัยหลายท่าน ได้ศึกษาเสนอแนะจุดมุ่งหมายและขอบข่ายในการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ดังนี้

โจน เฮนดริค (Joane Hendrick. 1994) ซึ่งหลักของแนวการจัดประสบการณ์ในเด็กปฐมวัยว่า ควรมีขอบข่าย โดยพิจารณาภาพเด็กโดยส่วนรวมทั้งหมด เป็นหลักในการจัดแนวประสบการณ์ให้กับเขาเหล่านั้น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ควรสอน กระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เจริญเติบโตไปพร้อมๆ กัน โดยยึดหลักว่า เด็กคือใครและเด็กต้องการอะไร ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นพื้นฐานสำคัญควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. เด็กมีพัฒนาการทุกขั้นตอน ดังนั้น ควรจัดเตรียมการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับนั้น
2. เพิ่มความสามารถในการพัฒนาเด็ก โดยเน้นให้เด็กมีความมั่นใจตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง
3. พัฒนาการทางด้านร่างกายและอารมณ์ให้ดีอยู่เสมอ
4. เด็กเรียนรู้ด้วยกระบวนการ เช่น ปฏิบัติจริง มีส่วนร่วม ประสบการณ์กับบุคคลและทำกิจกรรมต่างๆเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระโดยผ่านการเล่น มีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเอง
5. เด็กต้องการเวลาที่จะเป็นเด็ก ดังนั้นไม่ควรกดดันหรือเร่งให้เด็กมีความสามารถเท่ากับเด็กประถมศึกษา

เคทส์ (สิริมา ภิญาญอนันตพงษ์. 2537 : 6 - 7; อ้างอิงจาก Katz.n.d.) เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนว่าหลักในการจัดการศึกษาควรยึดขอบข่ายต่อคำถามที่ว่า “เด็กต้องการอะไร” เคทส์เสนอว่าพื้นฐานความต้องการของเด็กนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ใหญ่ต้องรู้ว่าคืออะไร และจะตอบสนองอย่างไร จึงจะพัฒนาเด็กอย่างได้ผล ควรใช้กฎแห่งการตอบสนองเด็ก โดยยึดหลักคือ “กฎแห่งผลที่ดีที่สุด” ซึ่งกระทำได้โดยการให้คิดว่า การให้ประสบการณ์ต่างๆ แก่เด็กใน

ด้าน เช่น ความเอาใจใส่ ความรัก การกระตุ้น ความเป็นอิสระ ความแปลกใหม่และการมีสิทธิเลือกทำกิจกรรมสิ่งเหล่านี้ควรให้จำนวนตอบสนองแก่เด็กที่เพียงพอ และมีความถี่ในการทำ เขากล่าวต่อไปว่าควรตั้งคำถาม ถามว่าสิ่งที่เด็กต้องการนั้นมีอะไรบ้างและสามารถพัฒนาทุกส่วนนี้ได้หมด ขอบข่ายการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กควรครอบคลุมดังข้อต่อไป

1. เด็กต้องการความรู้สึกลดภัยอย่างแท้จริง ในส่วนความต้องการที่พัฒนาตัวเด็กในระยะนี้ความรู้สึกลดภัยที่ผูกพันอย่างมั่นคงนั้น ไม่ใช่เพียงแต่ผู้ใหญ่ให้ความอบอุ่นเท่านั้น แต่ต้องให้ความปลอดภัย หรือความมั่นคงแก่เด็ก

2. เด็กทุกคนต้องการความเพียงพอหรือความสามารถที่จะทำ ไม่ใช่การล้นมากหรือการเกิน ควรเสริมสร้างเด็กให้มีความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนดีโดยคาดคำนึงนั้นให้อยู่ในขอบเขตที่เพียงพอไม่ใช่ว่าตนเองดีเกินความจริง

3. เด็กทุกคนควรมีความรู้สึกรู้สึก หรือประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตของเขา ในทางที่ดีว่า ชีวิตมีคุณค่าความพอใจอย่างมีเหตุผล ความสนใจ ความแท้จริง ดังนั้น ควรทำในสิ่งที่เด็กรู้สึกว่าเป็นความจริง ชีวิตของเขาเป็นความจริง ความแท้จริง ชีวิตมีค่า และมีความพอใจ ไม่ว่าเด็กจะอยู่ในบ้านหรือโรงเรียน

4. เด็กมีความต้องการให้ผู้ใหญ่หรือเพื่อนเด็กอื่น ๆ ร่วมให้เขาต้องตัดสินใจด้วยประสบการณ์ตนเองไม่ควบคุมเด็กทุกด้าน ปล่อยให้เรียนรู้ และตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมอะไรด้วยตนเอง

5. เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับเด็กว่ามีอำนาจในตัวเอง ในเรื่องของการมีประสบการณ์ที่กว้างขึ้น ความรู้และความฉลาด

6. เด็กต้องการผลที่ดีที่สุด จากการสนองตอบกลับมาจากผู้ใหญ่และเพื่อน ๆ ซึ่งคุณสมบัติที่ควรให้แก่เด็กนั้น ได้แก่ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความใจดี เมตตา การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เด็กต้องการความสัมพันธ์หรือประสบการณ์กับผู้ใหญ่ ผู้ซึ่งเต็มใจทำในสิ่งที่ดีมีค่าและดูแลรักษาอย่างมีค่า

ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ควรเป็นหลักของความรับผิดชอบที่ผู้ใหญ่ควรจัดให้เด็ก สำหรับชีวิตที่มีคุณค่าแก่เด็กทุกคน ดังนั้น จึงเป็นความหมายอย่างลึกซึ้งการจัดแนวประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เคทส์กล่าวเพิ่มเติมว่าการจัดแนวประสบการณ์ให้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กนั้น ควรมีแนวทางเน้นการพัฒนาสติปัญญา โดยการที่เด็กค่อยเรียนรู้ในกลุ่มเล็ก ทำกิจกรรมร่วมกับโครงการต่างๆ เพื่อที่ตอบสนองประสบการณ์ที่จำให้กับเด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสสังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมให้แง่มุมต่างๆ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ไม่เน้นให้สอนเนื้อหาทางวิชาการ

4. บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้

การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้บทบาทของครูเปลี่ยนไปจากเน้นตนเป็นผู้รู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ที่สร้างการเรียนรู้จากกิจกรรมการทำงานเพื่อการเรียนรู้ที่เด็กได้มีส่วนร่วมในชั่วโมงสอนที่ทำให้เด็กสนใจกระบวนการเรียนการสอน กล้าแสดงออก สนุกกับการคิดค้นงานทางการเรียน โรงเรียนก็จะไม่ใช่ที่เพิ่มพูนความทุกข์แต่เป็นที่เพิ่มพูนความคิดและการเรียนรู้

การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการสอนที่แตกต่างจากการสอนเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางอย่างตรงกันข้าม เพราะการสอนเน้นผู้เรียนมุ่งถึงกิจกรรม การคิดค้น การศึกษาที่ตรงกับความสามารถ ความสนใจและความใคร่เรียนรู้ของผู้เรียนเอง หลักการสำคัญของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอยู่ 2 ประการ ประการแรกกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อความรู้ มโนทัศน์และหลักการด้วยความเข้าใจอย่างรอบรู้เป็นอย่างดีสามารถนำไปประยุกต์ได้ ตอบคำถามได้ ค้นหาคำตอบได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ประการที่ 2 สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นตัวกลางที่นำไปสู่การเรียนรู้ทางอ้อมที่สำคัญ เช่น การดำเนินชีวิต การรู้จักสังคม การควบคุมอารมณ์ การร่วมมือที่นำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ต่างๆ อย่างเข้าใจ ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากในการทำให้การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความหมายต่อการเรียนของเด็กกับบทบาทของครู ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 30 - 35) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบด้วย 3 ประการที่สำคัญดังนี้

1. ผู้วางแผนการเรียนรู้ในฐานะผู้ช่วยหลักสูตรสู่กระบวนการเรียนการสอน และพัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ และสัมผัสกับสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง
2. ผู้จัดหน่วยการเรียนรู้ไปสู่มนทัศน์ของการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. พัฒนาการเรียนรู้ที่ท้าทายให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนรู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นผู้ประเมินและป้อนข้อมูลกลับ

ผลที่ได้จากการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดทั้งครู ผู้เรียน และประเทศชาติ กล่าวคือ ครูได้พัฒนาตนเองในการออกแบบการสอนได้ติดตามผลการเรียนได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่ ผู้เรียนเก่ง ดีมีสุขในการเรียน ผลที่ประเทศชาติจะได้ คือ การมีคนที่มีคุณภาพ และได้ทรัพยากรของประเทศที่มีคุณภาพด้วยผลของการเรียนรู้ของเด็กจากการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ อยู่ที่คุณต้องช่วยให้ผู้เรียนสนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แก้ปัญหาเก่ง รักการทำงาน มีสุขภาพดีและเป็นคนดี มีความจำ ความเข้าใจพร้อมพัฒนาด้วย (สุนันทา พรหมบุญ. 2544 : 27)

จากการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สรุปได้ว่า ในการสอนเด็กปฐมวัยครูจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการแนะนำเสนอ

วิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ซึ่งในทางการศึกษาปฐมวัยรูปแบบการเรียน การสอนล้วนแต่พัฒนามาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนับแต่การจัดการศึกษาอนุบาลซึ่งถ้าครูปฐมวัย มีส่วนร่วมในการสร้างให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาในทุกด้านมี การพัฒนาอย่างเป็นระบบ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กแล้ว ย่อมทำให้ทั้งครูที่เป็นผู้ให้และนักเรียนที่เป็นผู้รับ ได้รับสิ่งที่ดีและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2.3.3 ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูผู้สอนทราบผลสัมฤทธิ์จาก การสอน และทราบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการ พัฒนาการสอน แก้ไขปรับเปลี่ยนวิธีสอนและการดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพการ วัดผลและตัดสิน ผลการเรียนรู้ตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลช่วยให้ทราบว่าผล การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

1. ความหมายของการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพราะ จะทำให้ทราบถึงผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนว่ามีผลสัมฤทธิ์เพียงใด ซึ่งมีนักการศึกษา หลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

วิรัช วรรณรัตน์ (2539 : 3) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล (Assessment) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ว่าสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ ผู้เรียน ได้รับความรู้หรือเกิดความสามารถอยู่ในระดับใด อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่นอกจากนั้น ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ส่งผลย้อนกลับไปยังปัจจัยที่เกี่ยวข้องในองค์ประกอบส่วนอื่นๆ มีความ เหมาะสมมากน้อยเพียงใดอีกด้วย

วาสนา เพิ่มพูน (2542 : 293) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเป็น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่ติดตามผลการ ดำเนินการสอนของครูว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด หากมีข้อบกพร่องหรือปัญหา ใดๆ ในการเรียนการสอนก็จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้การสอนดีขึ้น การวัดผลและประเมินผล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าของวิชานั้นๆ ซึ่งรวมในทุก ด้าน เช่น ด้านตัวครู ผู้สอน ด้านหลักสูตร กิจกรรมและผู้เรียน

อรนุช ศรีสะอาด (2543 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล การปฏิบัติงานของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการสังเกต ซึ่งดูที่ความสมบูรณ์ของงาน กระบวนการ (ทำอย่างไร) และผลผลิต (ได้อะไร) เครื่องมือที่ใช้การสังเกตมี 4 แบบคือ

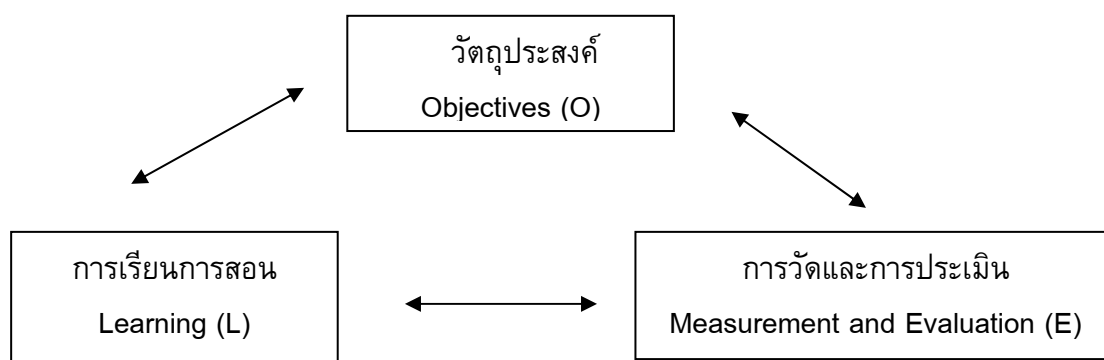
1. แบบภาพรวม (Global Impression) การสังเกตแบบนี้เป็นเทคนิค ที่จำเป็นโดยการดูและบรรยายว่าท่านเห็นอะไร

2. แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - Structured) ประกอบด้วย คำถามแบบปลายเปิด ที่พิจารณาถึงความก้าวหน้าและประเด็นของงาน

3. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Schedules) เป็นการประมาณค่าการปฏิบัติที่มีระดับหรือมากกว่าที่แสดงถึงระดับความรู้สึกในแต่ละส่วนของงานที่ประมาณได้จากนักเรียน

4. แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) เป็นการกาเครื่องหมายที่แสดงถึงการที่นักเรียนทำหรือไม่ทำในลักษณะต่างๆ

สุมาลี จันทรชลอ (2544 : 11) กล่าวถึงการวัดและประเมินผล (Measurement and evaluation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการเรียนการสอน แต่ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกับการเรียนการสอนกล่าวคือ การวัดผลต้องวัดจากวัตถุประสงค์การเรียนรู้และวัดในสิ่งที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลจากการวัดทำให้ข้อมูลแก่ผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ในขณะเดียวกัน วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของการวัดให้เหมาะสมด้วย องค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันสามารถเขียนเป็นวงจรความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 5 วงจรความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

วงจรความสัมพันธ์ OLE นี้ ผู้ที่จะทำการวัดและประเมินผลจะต้องตระหนักถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังกล่าวดังนี้

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545 : 18) การวัดและประเมินเด็กปฐมวัย แนวโน้มการประเมินเป็นไปในรูปแบบใหม่ หรือใช้ทางเลือกใหม่ในการประเมิน เป็นลักษณะการประเมินไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ รวมทั้งยึดหลักการประเมินสอดคล้องแนวคิด หลักการ และข้อตกลงเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนของระดับปฐมวัย ซึ่งเมื่อมองภาพการจัดการศึกษาในระดับนี้โดยรวมแล้วมุ่งเน้นพัฒนาเด็กโดยส่วนรวมทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 233) การประเมินพัฒนาการสำหรับการศึกษาศึกษาปฐมวัย หมายถึง การตรวจสอบระดับพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน และสามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละคนได้ถึงขั้นสูงสุด วิธีการประเมินพัฒนาการของเด็กใช้กระบวนการสังเกต การจดบันทึก การแสดงออกของเด็กทั้งด้านพฤติกรรมและผลงาน โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางการพิจารณาตัดสินส่วนการประเมินการเรียนรู้เป็นกลไกเสริมเพื่อ การพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพเช่นกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 24 - 25) ได้กล่าวว่าการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ว่าสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลของการเรียนสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน โดยจากการวัดและประเมินผล ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

จากการศึกษาความหมายของการวัดผลการประเมินผลสรุปได้ว่าการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือไม่ว่าจะเป็นแฟ้มสะสมงาน การจดบันทึกพฤติกรรม มากำหนดว่าเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมากน้อยเพียงใดเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

2. หลักการเกี่ยวกับการประเมินนักเรียนระดับปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีหลักการเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมและความสามารถของเด็ก ผลของการประเมินจึงควรนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ตลอดจนนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พัฒนาไปตามวัย โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 23) ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัย ดังนี้

1. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย เป็นการประเมินพฤติกรรมและความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา

2. การประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน

3. การประเมินพัฒนาการควรใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมและความสามารถของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสรุปพัฒนาการและนำข้อมูลมาจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน

4. การประเมินพัฒนาการ มิได้มุ่งนำผลการประเมินมาตัดสินการเลื่อนชั้นของเด็กทั้งนี้เพราะเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วหรือช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตามระดับขั้นของพัฒนาการได้ โดยได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมที่เหมาะสม

5. การประเมินพัฒนาการของเด็ก ช่วยให้ครูมีข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอย่างเพียงพอในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

6. ผลการประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ต้องประเมินเด็กแต่ละคนอย่างต่อเนื่องทุกระยะ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน แล้วนำไปใช้แนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ หรือแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กแต่ละคนให้ดียิ่งขึ้น เสนอผลการพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้แนวทางการพัฒนาเด็กและขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านหรือแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และพร้อมที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

3. ลักษณะการประเมินการเรียนรู้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 234) ได้กล่าวถึงลักษณะของการประเมินการเรียนรู้จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินอย่างเป็นทางการ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติของเด็กแต่ละคนกับกลุ่มว่าเป็นอย่างไร เพื่อหาจุดที่ต้องแก้ไขและพัฒนาให้ทันกลุ่มเพื่อน ซึ่งการประเมินอย่างเป็นทางการนี้จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบมาตรฐานเพื่อให้มีความยุติธรรมกับเด็ก ผลของการประเมินอย่างเป็นทางการนี้ช่วยบอกถึงคุณภาพการเรียนการสอนและมาตรฐานการศึกษา

2. การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการประเมินเพื่อจัดการเรียนการสอนทั่วไปดูสภาพการเรียนของเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นประเมินในชั้นเรียน ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการสะสมผลงาน (Portfolio) จุดประสงค์เพื่อช่วยในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ลักษณะการประเมินจะเน้นการประเมินตามสภาพจริง

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2544) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมและความสามารถของเด็กปฐมวัยจะพัฒนาเป็นไปตามวัยครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการ วัดผลและการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน จึงมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเสริมภาวะการเจริญเติบโต ความแข็งแรง สุขภาพ อนามัย ตลอดจนสุขนิสัยที่ดีของเด็ก
2. พัฒนาการทางสติปัญญา ต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา
3. พัฒนาการทางอารมณ์ – จิตใจ ต้องการให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าตนเอง รวมทั้งการควบคุมอารมณ์และยอมรับบทบาทของตนเอง
4. พัฒนาการทางสังคม มุ่งสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บุคลิกภาพ การปรับตัว และเลือกปฏิบัติ เพื่อผลต่อส่วนรวม

การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างมีระบบ (Systematic observation) โดยทั่วไปแล้ว ครูมักจะสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่ตนสอนอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูชั้นเด็กเล็ก หรือ ชั้นอนุบาล ซึ่งจำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติและลักษณะนิสัยของเด็กแต่ละคน เพื่อตนได้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

ในการใช้เทคนิคการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างมีระบบนั้น ครูจำเป็นต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่งว่าครูไม่สามารถปฏิเสธความรู้สึกและความเห็นของตนที่มีต่อเหตุการณ์ได้ (individual biases) ถึงแม้ครูจะพยายามวางตัวเป็นกลางให้มากที่สุดในขณะที่สังเกตและพยายามปฏิเสธความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองไว้ในเหตุการณ์เรียบร้อยแล้วโดยมิได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างมีระบบนั้น เป็นการสังเกตในสถานการณ์ปกติ ไม่มีการควบคุมด้วยตัวแปรหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมตัวเด็กในการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่าง มีระบบนั้น ครูแบ่งขั้นตอนของการสังเกตเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. การบันทึกเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง
2. การบันทึกความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัว
3. การตีความและแปลความหมายตลอดจนการสรุปถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

การใช้การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างมีระบบ ควรใช้ควบคู่ไปกับวิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กแบบอื่น ๆ เสมอ

การเก็บรวบรวมผลงานเด็ก (Portfolios) ผลงานของเด็ก เช่น รูปที่เด็กวาดหรือระบายสี ผลงานทางศิลปะต่างๆ งานเขียนของเด็กและงานทางคณิตศาสตร์ของเด็กเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก

ผลงานต่างๆ เหล่านี้ ครูสามารถเก็บรวบรวมไว้เพื่อพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กในแต่ละช่วง อย่างไรก็ตามไม่ใช่ผลงานทุกชิ้นที่เด็กควรเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน ครูอาจจะให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการช่วยครูคัดเลือกงานที่เด็กชอบเก็บไว้ในแฟ้มเพื่อเด็กได้มีโอกาสเห็นและตระหนักถึง พัฒนา การความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง

4. บทบาทของครูในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

โลแกนและโลแกน (Logan & Logan. 1974 : 374) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการประเมินผลว่าควรมี 3 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทในฐานะเป็นสมาชิกของโรงเรียน ในแง่นี้ ครูคือสมาชิกของโรงเรียนที่จะช่วยให้การดำเนินการในโรงเรียนดำเนินไปได้ ซึ่งครูควรหาวิธีการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายในการประเมินโครงการจัดการศึกษาในโรงเรียนคือการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากครู โรงเรียนและชุมชน ว่าการดำเนินการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพเพียงไรในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โรงเรียนปรับปรุงการเรียนรู้โดยการตัดสินใจ การสื่อความหมายระหว่างเด็ก ครอบครัว และโรงเรียน การประเมินผลจะขึ้นกับปรัชญาการศึกษาซึ่งโรงเรียนยึดถือเป็นหลักในการจัดการศึกษารูปแบบของการประเมินผลจะแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานที่โรงเรียนยึดถือ

วิธีการประเมินผลในบทบาทนี้ได้แก่

- วิธีการประเมินผลโครงการ (Program Evaluation) การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพ กระบวนการ และพฤติกรรมของบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการจัดโครงการศึกษาของเด็ก วิธีการประเมินอาจจะเป็นการประเมินผลงาน (Summative) การประเมินผลย่อย (Formative) การศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative)

- การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การประเมินผลนี้เป็นการประเมินว่าโครงการที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จเพียงไร กระบวนการในการประเมินผลในด้านนี้คือการรวบรวมข้อมูลจากครู เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร ผู้ที่จัดหาทุน ฯลฯ และจัดทำเป็นรายงาน

2. ครูในฐานะผู้สอนในห้องเรียน ครูควรมีหน้าที่ประเมินพัฒนาการการเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งครูควรเข้าใจตัวเด็กจากการมีส่วนร่วมสังเกตพฤติกรรม และจากการประเมินผลอย่างเป็นทางการโดยใช้แบบทดสอบหรือโดยอาศัยเทคนิควิธีต่างๆ ซึ่งครูควรมีความรู้ในการทำแบบทดสอบทั้งจุดมุ่งหมาย วิธีการใช้และข้อจำกัดต่าง ๆ แบบทดสอบที่จะใช้วัดพัฒนาการต่างๆ ได้แก่

- แบบประเมินค่า (Rating Scale)
- แบบสำรวจ (Checklist)
- การจัดอันดับ (Ranking)

3. ครูในฐานะผู้แนะแนว ในแง่นี้จะหมายรวมเอาพ่อแม่ ผู้บริหารเข้ามา อยู่ในโครงการด้วย โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลจากการใช้เครื่องมือหลายประเภทซึ่งจะเลือกใช้วิธีใดนั้นย่อมแล้วแต่จุดมุ่งหมายของการวัด

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 117 - 118) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการวัดและประเมินดังนี้

1. ครูควรจะมีความรู้และความเข้าใจในวิชาการประเมินผลการศึกษา ซึ่งกระบวนการของการดำเนินการในการประเมินเรื่องที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านเทคนิคและทักษะความสัมพันธ์ของผู้ทดสอบในการปฏิบัติเหล่านี้จำเป็นต้องใช้กระบวนการของการดำเนินการเพื่อให้การวัดและประเมินพัฒนาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะได้นำมาพิจารณาในช่วงนี้ ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมอยู่ หรือในช่วงที่เขาสนใจทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ควรเข้าไปขัดจังหวะ แต่ควรใช้ช่วงเวลานี้ในการสังเกตเด็ก ซึ่งจะเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้ประเมินในผลของการประเมินมากขึ้น

2. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลแต่ละครั้งโดยละเอียด เด็กระดับปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ความสามารถและการแสดงออกอาจจะเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม การวัดและประเมินผลควรเป็นเรื่องของการวัดความพร้อมและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อสนองความมุ่งหมายที่วางไว้ ไม่ใช่วัดเพื่อตัดสินว่าได้หรือตก

3. ควรพิจารณาเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ประเมินผลการศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้และควรใช้เครื่องมือและวิธีการหลายๆ อย่างประกอบกันดังต่อไปนี้

3.1 การสังเกต ครูสังเกตเด็กขณะเล่น เรียน และทำงาน ควรสังเกตโดยสม่ำเสมอ ทั้งเป็นหมู่คณะ เป็นรายบุคคล เพื่อทราบความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านต่างๆ เมื่อมีอะไรผิดปกติขึ้นในตัวเด็ก ครูจะได้ทราบ เข้าใจสาเหตุและแก้ไขปัญหานั้นได้ ดังนั้นควรมีแบบบันทึกการสังเกต โดยมีรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรสังเกต ซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม นอกจากนี้ควรบันทึกข้อบกพร่อง ข้อดี และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542; อ้างอิงจาก National Education Goal Panel 1998 Principle and Recommendations for Early Childhood Assessments.) กล่าวว่าวิธีการในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของเด็กสามารถทำได้โดยการเฝ้าสังเกต เด็กดูจากผลงานของเด็ก การถามคำถามปากเปล่าหรือการเขียนตอบ รวมทั้งข้อมูลจากการถามผู้ปกครอง สิ่งที่พึงกระทำในการประเมินผล คือ หากต้องการประเมินความพร้อมของเด็กที่มีอายุน้อยลงมากเท่าไร การเก็บข้อมูลที่ดียิ่งที่สุดคือการสังเกตพฤติกรรม (การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ)

3.2 การสนทนาพูดคุยวิธีนี้ใช้ได้ตั้งแต่พบเด็กในตอนเช้า เริ่มต้นสอน กำลังสอน หลังจากสอนแล้วและเวลาตอนเย็น โดยครูใช้วิธีซักถามเรื่องราวและประสบการณ์ ตามที่เด็กได้พบเห็น ซึ่งถ้าครูต้องการจะวัดผลการสนทนา สามารถจัดเป็นอันดับ ดีมาก ดี พอใช้ เด็กคนใดที่จะต้องแก้ไขหรือส่งเสริมควรบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุ

3.3 การตรวจผลงาน วิธีนี้ได้จากการนำผลงานของเด็ก เช่น สมุดงาน ภาพวาด สิ่งประดิษฐ์ งานปั้น ฯลฯ มาตรวจ ทั้งนี้โดยจัดเป็นกลุ่มตามอันดับคุณภาพของงาน อันดับคุณภาพของงานควรมี 3 – 5 อันดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก หรือ ดี ปานกลาง อ่อน การจัดอันดับคุณภาพเพื่อจะได้ดูความเคลื่อนไหวทางการพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในอันดับดี แสดงว่าการเรียนมีผลดี เป็นที่ต้องการ ตรงข้ามถ้าเด็กอยู่ในอันดับต่ำ ครู ต้องรีบแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ควรจะได้เก็บผลงานของเด็กไว้ เพื่อเปรียบเทียบ พัฒนาการของเด็กแต่ละครั้งด้วย

3.4 การใช้ข้อสอบปากเปล่า วิธีนี้เหมาะสมกับเด็กอนุบาล ซึ่งยัง อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ ครูควรปฏิบัติได้โดยการสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน น่าสนใจ และเป็นกันเอง ควรเตรียมข้อสอบไว้ล่วงหน้าว่าจะถามอะไร และถามอย่างไร ข้อสอบอาจจะเป็น รูปภาพหรือของจริงทั้งนี้ก็เพื่อความยุติธรรม จะได้ถามเด็กในเนื้อหาชุดเดียวกัน ควรลำดับเนื้อ เรื่องให้เป็นที่น่าสนใจและต่อเนื่องด้วย ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง เพื่อทราบผลการ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก การบันทึกผลการวัดผลใช้แบบการจัดอันดับคุณภาพ

3.5 การใช้ข้อทดสอบ ใช้สอบเด็กเพื่อบันทึกคะแนนไว้เป็น หลักฐาน ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง ควรจัดข้อทดสอบให้มีคุณภาพเหมาะสมกับ เด็ก และควรคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ คือ ภาพชัดเจน เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน

สรุปบทบาทของครูในการวัดและประเมินเด็กปฐมวัยเป็นการศึกษาถึง ความเปลี่ยนแปลงของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ใช่วัดว่าได้หรือ ตก ครูควรเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมดำเนินบทบาทเป็นผู้สังเกต ฝึกดุแลผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้ สนุกสนาน น่าสนใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง สามารถนำมาวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

5. ประโยชน์ของการวัดผลประเมินผล

ในประโยชน์ของการวัดผลประเมินผลมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วาสนา เพิ่มพูน (2542 : 295 - 296) ได้กล่าวว่า การวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอนมีประโยชน์ 2 ประการ คือประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทั้งต่อ ผู้เรียนและต่อผู้สอนกับประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทั้งในด้านผู้เรียนและด้านผู้สอน คือ

1.1 ด้านผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถของตนเอง โดยเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ของการสอนว่า ตนเองบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ มีอะไรจะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจัดว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจและเป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้เด็กรู้จักสำรวจตนเองและประเมินตนเองอยู่เสมอ

1.2 ด้านผู้สอน จะทำให้ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนจะมีการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดและปรับปรุงจุดประสงค์ ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น แบ่งกลุ่มนักเรียนได้เหมาะสม แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ตรงจุด และช่วยในการรายงานผลการเรียนให้แก่ผู้ปกครองได้อย่างมีหลักเกณฑ์

2. ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการแนะแนวและการบริหาร คือ

2.1 ด้านการแนะแนว จะทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้เรียนตลอดจนปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการให้คำแนะนำ ปรึกษาและช่วยเหลือในการปรับตัวช่วยในการสำรวจความถนัดและความสนใจช่วยในการแนะแนวด้านการเรียนและอาชีพ ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเห็นปัญหาร่วมกัน และร่วมมือในการแก้ปัญหา

จากที่กล่าวมาการวัดและประเมินผลสรุปได้คือการที่ครูปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อความเข้าใจพฤติกรรมเด็ก ครูปฐมวัยจะมีความผูกพันกับเด็กและมีส่วนช่วยเหลือเด็ก ซึ่งสำหรับตัวครูปฐมวัยเองจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงการประเมินการเรียนรู้และการประเมินการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายการศึกษาที่ต้องการ ผลการประเมินของนักเรียนยังช่วยให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น และสิ่งสำคัญคือผลการประเมินที่ได้เป็นทางนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและครูสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนได้อย่างมีอาชีพ

2.3.4 ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยสื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่เป็นตัวช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในกระบวนการเรียนการสอน มีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่เด็กอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในระดับปฐมวัย ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของเด็กในระดับปฐมวัย

ทั้งนี้เพราะสื่อจะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยผ่านสัมผัสทั้งห้าและยังช่วยให้เกิด ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการของตน ดังที่ (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 1) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนจะเกิดผลดี จำเป็นที่ครูจะต้องคิดออกแบบและวางแผนไว้ล่วงหน้าโดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนการสอนที่มีเป้าหมาย เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และมีความสามารถในการเรื่อง ใดและในระดับใดตามที่กำหนด การออกแบบวางแผนการเรียนการสอนด้วยความรอบคอบและ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และบรรลุเป้าหมาย ทางการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมของ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจัดเตรียมการเรียนการสอนครูจะต้อง พิจารณาเลือกสื่อการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของการเรียนรวมทั้ง เหมาะสมกับนักเรียนด้วย

เด็กปฐมวัยเป็นวัยของการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กต้องการประสบการณ์ การเรียนรู้ การฝึกหัด การค้นคว้าและทดลอง อุปกรณ์การเรียน ของเล่น และประสบการณ์ที่จัด ให้แก่เด็กจะมีความหมายต่อเด็กมาก ความแปลกของสี ลักษณะ ขนาด รูปร่างประเภทของ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เด็กสัมผัสเป็นสิ่งสร้างเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการให้แก่เด็กทั้งสี่มนต์มอนเตสซอรี (Montessori) ให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ที่นำมาให้เด็กเรียนรู้มากอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ของมอนเตสซอรีจะทำด้วยไม้ที่ออกแบบโดยเน้นการเรียนรู้จากการสัมผัสรูปร่างสี สัมผัสทางมือ ว่ามีลักษณะเรียบ หรือรู้ว่าเป็นอย่างไร โดยมอนเตสซอรี เชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการ ได้สัมผัส การจับต้องและค้นคว้า อุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีลักษณะต่างๆ อย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง จากง่ายไปสู่ความซับซ้อน (Gordon and Browne. 1985 : 46)

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก สื่อ การเรียนรู้นี้อาจเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กขยายขอบเขต กว้างขวางมากขึ้น อะไรคือสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสิ่งต่างๆ ที่เด็กได้ สัมผัสล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งเร้าสำหรับเด็ก ยิ่งมีความแปลก มีความแตกต่างมากๆ เด็กยิ่งได้เรียนรู้มาก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 78; อ้างอิงจาก Ebbeck. 1991 : 135) สิ่งเร้าที่ดีและสร้างการเรียนรู้ได้มากต้องมีลักษณะเฉพาะ คือ สามารถตอบสนองใกล้เคียงกันเป็นลูกโซ่อย่างต่อเนื่อง เด็กได้สัมผัส ได้ฝึกทำซ้ำๆ มีความ พอใจและมีความสุข มีการป้อนข้อมูลกลับที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนมีความสำคัญในการจัดการเรียน การสอนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจถึงรายละเอียดของสื่อ ดังนี้

1. ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

วราวุธ ลิ้มประเสริฐ (2539 : 6) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนของครูเป็นเครื่องผ่อนแรงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาสั้น มีผลดีทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 117) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อประเภทต่าง ๆ มีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ต่าง ๆ ในระดับที่แตกต่างกันดังนี้ (1)การอ่าน เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 10 (2) การได้ยิน เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 20 (3) การเห็น เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 30 (4) การได้เห็นและได้ยิน เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 50 (5) การพูดเกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 70 (6) การพูดและการได้ทำ เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ร้อยละ 90

วาสนา เพิ่มพูน (2542 : 277) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายระหว่างครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือชนิดใดก็ตามซึ่งบรรจุเนื้อหา ข้อความเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นแผ่นฟิล์ม โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ภาพถ่าย วัสดุเครื่องฉาย หรือวัสดุสิ่งพิมพ์ล้วนเป็นสื่อการสอนได้ รวมถึงสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น เกม การเล่นเกมบทบาทสมมติ และวิธีการนำเสนอ เนื้อหาการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 29) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนว่า การสัมผัส การได้เห็นของจริง เป็นช่องทางพื้นฐานที่ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ และกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กมากหากสื่อนั้นเป็นของจริงเด็กจะเรียนรู้ในสิ่งที่สมบูรณ์ สื่อการเรียนทุกอย่างช่วยให้เรื่อง หรือสาระที่เรียนเป็นรูปธรรม เกิดความเข้าใจได้ง่ายและเห็นจริง สื่อมีทั้งที่เป็นสิ่งของหรือวัสดุ และสื่อที่เป็นกระบวนการ ซึ่งลักษณะสื่อการเรียนที่เด็กนั้นต้องทำให้เด็กเรียนรู้จากการลงมือกระทำ ได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มในขณะที่ครูกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครูก็เป็นสื่อที่เด็กสามารถเรียนรู้จากการสังเกต ตอบสนอง และเลียนแบบ

สื่อเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมที่เด็กได้รับ ได้สัมผัสอันเป็นประสบการณ์ตรง นับเป็นสิ่งที่เราให้เด็กเกิดความสนใจอยากเรียนรู้อยากสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาความพร้อมทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ดังนั้นครูผู้สอนระดับปฐมวัย

จะต้องมีเทคนิควิธีการในการใช้สื่อเพื่อเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ช่วยให้น่าติดตาม ประหยัด ราคาไม่แพง ซึ่งสามารถผลิตขึ้นเองได้จากวัสดุที่มีในท้องถิ่น โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งในการผลิต การใช้ และการประเมิน สื่อการสอนที่ดีควรจะต้องเร้าใจและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น

จากความหมายของสื่อที่มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่าทุกสิ่งที่น่าสนใจประกอบกับการเรียนการสอนไม่ว่าจะประดิษฐ์เองหรือซื้อมาก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้รวดเร็วและชัดเจนในการสอนมาก

2. หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน

การเรียนในระดับปฐมวัยนั้นผู้เรียนจะต้องเรียนโดยได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมและเป็นประสบการณ์ที่เด็กได้รับการสัมผัสด้วยประสาททั้ง 5 และมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

จรัส ไทยอุทิศ (2540 : 3) ได้กล่าวถึงผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลัก 10 ประการในการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
3. ช่วยผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายาก
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว และประหยัดเวลา
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้ และการประเมินสื่อการเรียน

การสอน

6. เร้าความสนใจของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถตอบสนองได้ทันที
7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาที่สอน
8. มีความคุ้มค่า คุ้มค่าและแรงงานในการจัดทำและใช้
9. ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงมาแล้ว
10. มีความประณีต รูปร่างลักษณะเร้าความสนใจ ชัดเจน และ

เหมาะสมกับผู้เรียน

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 117) กล่าวว่า หลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอนควรพิจารณา ดังนี้ คือ

1. ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
2. เหมาะสมกับวัยพื้นฐาน ประสบการณ์และจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. หาได้ง่ายและเหมาะสมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติ
4. เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

กรมวิชาการ (2541 : 3 - 24) กล่าวว่า ความสำคัญของการใช้สื่อระดับปฐมวัยว่า สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นตามความมุ่งหมายของการสอนครูจึงต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่จะสอน โดยคำนึงถึงวัยของเด็กและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น

จากความหมายของหลักการใช้สื่อการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่าหลักการใช้สื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความละเอียดอ่อนจึงต้องมีการเลือกใช้ให้เหมาะสมและดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ไม่เกิดอันตรายต่อตัวเด็ก

3. ประเภทของสื่อในระดับปฐมวัย

ประเภทของสื่อในระดับปฐมวัยมีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้
วาสนา พิเศษ (2542 : 271) กล่าวว่า หลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. เลือกวัสดุ อุปกรณ์ต้องมีจุดมุ่งหมาย
2. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนรู้ไปตามจุดมุ่งหมายที่พึงปรารถนา
3. วัสดุอุปกรณ์ที่เลือกใช้ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในการเรียนรู้เฉพาะ
4. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ต้องทำให้เกิดการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงและเที่ยงตรง
5. สื่อที่ใช้ต้องเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
6. ต้องทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งที่เป็นการแสดงส่วนร่วมที่แสดงออกมาทั้งภายนอกและภายใน
7. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้นั้นต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ในการร่วมมือกันปรับปรุงมนุษย์สัมพันธ์ช่วยนักเรียนรู้จักตนเองและกลุ่ม ตลอดจนการช่วยพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา
8. สื่อการเรียนการสอนต้องถูกต้อง ชัดเจน
9. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ควรส่งเสริมความร่วมมือ มนุษย์สัมพันธ์ ช่วยให้ผู้เรียนรู้ตนเองและผู้อื่น และพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาของผู้เรียน
10. ในการใช้สื่อการเรียนการสอน ควรเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้ใช้ได้เมื่อถึงเวลาใช้
11. สื่อการเรียนการสอนควรมีราคาไม่แพงและหาง่าย
12. สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ สามารถประเมินผลการใช้ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 8) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียน จำแนกประเภทตามลักษณะของสื่อการสอน ดังต่อไปนี้

1. หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ เนื้อหาถูกต้องและสอดคล้องกับหลักสูตร
2. แบบฝึกหัด คือ สื่อการเรียนสำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะ และความแตกฉานในบทเรียน
3. คู่มือการเรียนการสอน คือ หนังสือที่ใช้สำหรับการประกอบการเรียนการสอนของครูและนักเรียน
4. หนังสือเสริมประสบการณ์ คือ หนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมุ่งเน้นถึงประโยชน์ของการศึกษา หาความรู้ด้วยตนเอง การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ตามหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น

จากที่มีนักการศึกษาให้ความหมายประเภทของสื่อในระดับปฐมวัยสรุปได้คือ การที่ครูผู้สอนจะต้องมีหลักและจุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้นักเรียนและครูเกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากสื่อได้อย่างแท้จริงและเที่ยงตรง

4. บทบาทของครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน

บทบาทของครูในการผลิตและใช้สื่อการสอนมีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้

สตรีเวนส์ (Stevens. 1978 : 141) กล่าวว่า วิชาครูสอนภาษาควรมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลิต และ ใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าว สามารถกำหนดบทบาทของครูผู้สอนได้ ดังนี้

1. ศักยภาพผลิตสื่อ สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนมากที่สุดคือ สื่อที่ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือผลิตจึงเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีผลิตสื่อการสอนแต่ละประเภทเพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสม
2. ศักยภาพใช้สื่อ นอกจากครูควรจะต้องผลิตสื่อการสอนได้เองแล้ว ครูยังต้องมีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นๆ อีกด้วย เพราะหากว่าครูมีความสามารถในการผลิต แต่ไม่มีความสามารถในการใช้สื่อ ก็ไม่อาจทำให้สื่อที่ผลิตนั้นเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าได้
3. ภูมิปัญญา สื่อการเรียนการสอนที่ครูผลิตขึ้นมาใช้ หรือจัดหามานั้นควรจะใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้หลายครั้ง ดังนั้น ครูจำเป็นต้องรู้วิธีเก็บรักษาให้สามารถนำมาใช้งานได้คงทนที่สุด
4. ภูมิปัญญาซ่อมแซม ในบางกรณีที่สื่อบางชนิดต้องใช้ต้นทุนในการผลิต เมื่อมีการชำรุด ครูควรจะต้องซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมได้

5. ความรู้เรื่องแหล่งผลิต สื่อการสอนบางชนิดครูไม่สามารถผลิตเองได้ การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแหล่งผลิตจะช่วยให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนได้ตามต้องการโดยไม่ต้องลงมือผลิตเอง

5. ประโยชน์และความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ และจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าว เป็นผลทำให้สื่อการสอนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น สื่อการสอนช่วยสร้างสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาง่ายขึ้นโดยมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของประโยชน์ดังนี้

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2542 : 117) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอนคือ

1. ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความอยากรู้อยากเห็น
2. ผู้เรียนเรียนได้ง่ายขึ้นและจำบทเรียนได้ดี
3. ย่นเวลา และระยะทางกับสถานที่ได้
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
5. ย่อขนาดของสิ่งของที่ไม่สามารถนำเข้ามาในห้องเรียนได้

วาสนา เพิ่มพูน (2542 : 268) กล่าวว่า เด็กในระดับปฐมวัย มักจะสนใจเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง และสนใจในสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม การนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น สื่อการสอนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่ผู้เรียนได้ยืมและมองเห็นได้ดีเท่าๆ กัน จึงสามารถถ่ายทอดทั้งสิ่งที่ เป็นจริง ทักษะทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจและความซาบซึ้งไปยังผู้เรียน ทั้งยังช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้กับผู้เรียน ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงมีคุณค่าต่อไปนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้นเพราะมีความจริงจัง และมีความหมายชัดเจนต่อผู้เรียน
2. ช่วยให้นักเรียนรู้ได้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้จำนวนหนึ่ง
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในกระบวนการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ผู้เรียนจำประทับใจความรู้และทำอะไรเป็นเร็วและดีขึ้น
5. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้ลำบาก โดยการช่วยแก้ปัญหา หรือข้อจำกัดต่างๆ

วาสนา เพิ่มพูน (2542 : 272) กล่าวว่า ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนที่ดี ต้องทำให้เกิดการกระตุ้น และสร้างความสนใจแก่ผู้เรียน
2. ต้องทำให้เกิดความหมายและความเข้าใจเป็นอย่างดีที่สุดให้แก่ผู้เรียนทุกคน
3. สื่อการสอนที่ดีต้องได้รับการจัด การผลิตและการใช้อย่างมีระบบที่ดี
4. สื่อการสอนที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและส่วนปฏิบัติ

6. การประเมินผลวัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ หนังสือ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด คู่มือครู อุปกรณ์เกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ที่ควรจัดหาไว้ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สไลด์ แผ่นเสียง เทป เกมและของเล่นอื่นๆ รวมทั้งอุปกรณ์ที่จัดไว้ในรูปชุดการสอน ตลอดจนวิธีการอื่นๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น วิธีการอภิปราย การทำงานเป็นกลุ่ม การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

เกณฑ์ในการประเมินวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่

1. วัสดุอุปกรณ์ที่จัดในโครงการควรมีหลายแบบและมีหลายตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนและขยายประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยครูสามารถเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการ เนื้อหาสาระ ความสนใจ วุฒิภาวะ อายุของเด็ก ฯลฯ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. วัสดุอุปกรณ์ควรกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสามารถช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานและได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวาง
3. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับนโยบายในการจัดห้องเรียนแบบต่างๆ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอนมีความจำเป็นในการนำมาใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะครูปฐมวัยจะต้องมีส่วนร่วมในการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาผลิตเป็นสื่อรู้จักการเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน นับว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในกระบวนการเรียนการสอน มีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนเพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของเด็กระดับปฐมวัยในด้านต่างๆ สื่อยังช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและช่วยให้เด็กร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยอธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งทำให้

เรียนรู้ได้เร็วขึ้น ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ต้องเป็นสื่อที่หาง่าย อยู่รอบตัวเด็ก มีความปลอดภัย สอดคล้องกับวัยและความสามารถของเด็กตรงกับเป้าหมายการสอน สื่อมีหลายประเภท เช่น สื่อประเภทบล็อก ประเภทเครื่องเล่น สัมผัส ประเภทเกมการศึกษา ประเภทฝึกทักษะการเคลื่อนไหว ประเภทหนังสือ ประเภทหุ่น ประเภทศิลปะสร้างสรรค์ ประเภทฝึกทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เพลง ดนตรี และประเภทบทบาทสมมติเพื่อนำมาจัดประสบการณ์ความพร้อมในแต่ละด้านของเด็กโดยครูจะต้องพิจารณาเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของการเรียน รวมทั้งเหมาะสมกับนักเรียนด้วย ดังนั้นครูปฐมวัยจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และครูปฐมวัยจึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยผ่านประสาทสัมผัสและยังช่วยให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการ

2.3.5 ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การวิจัยเป็นงานที่ฟูเฟื่องในสังคมการศึกษาปัจจุบันอย่างมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาครูเริ่มให้ความสนใจการวิจัยและผลิตผลงานวิจัยออกมาเป็นจำนวนมากทั้งการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาสิ่งที่น่าสนใจตามมา คือ ถ้าครูมีความสามารถในการวิจัยแล้วต่อไปควรจะพัฒนางานวิจัยให้มีคุณค่ามากขึ้น ซึ่งหมายถึงมีคุณภาพ มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 67)

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญ

ดังนี้

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 2 - 5) ได้กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วยโดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูงและสรุปผลได้ถูกต้อง การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติ (Reconnaissance) เป็นการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และสามารถแก้ไขในส่วนใดได้บ้าง
2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action)
3. การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2544 : 1 - 21) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นการแก้ปัญหานักเรียนบางคน บางเรื่อง เพื่อพัฒนา (ปรับปรุงนักเรียนอ่อนเสริมนักเรียนเก่ง) ในการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงมีขั้นตอนดังนี้

1. การระบุปัญหา และการหาสาเหตุของปัญหา
2. การกำหนดปัญหาและสาเหตุที่ครูสามารถทำได้เอง
3. การหาคำตอบที่คาดหวัง (สมมุติฐาน)
4. การกำหนดชื่อเรื่องและวัตถุประสงค์ในการวิจัย
5. การระบุแนวทางที่จะแก้ไขอย่างละเอียด ซึ่งแนวทางแก้ไขนี้มีใช้วิธีสอนหากแต่เป็น วิธีแก้ปัญหและสาเหตุที่ตรงจุดและชัดเจน ปฏิบัติได้จริงตามอาการของปัญหา

6. การลงมือแก้ไขนักเรียนบางคนในขณะเดียวกันก็สอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ด้วย

7. การสังเกต สอบถามนักเรียนที่เป็นปัญหาและจดบันทึกวิธีการและผลการแก้ไขเป็นระยะๆ

8. การสรุปผลการแก้ไขว่า ดีขึ้นอย่างไร อะไรคือตัวชี้ว่าได้ผล

9. การจัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียนเรื่องที่ 1 สำหรับนักเรียนกลุ่มเดิม (คนนี้) และในประเด็นนี้

10. การเตรียมวิจัยในชั้นเรียนเรื่องที่ 2 ซึ่งอาจเป็นนักเรียนกลุ่มเดิม (คนเดิม) แต่เป็นเรื่องใหม่ หรือการระบุปัญหาสาเหตุใหม่ หรือปัญหาสาเหตุเดิม แต่วิธีแก้ไขใหม่ของนักเรียนคนใหม่ (คนใหม่)

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2528 : 40 - 41) กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากความต้องการของครูผู้สอนที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (นวัตกรรมการศึกษา) เพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันเป็นสำคัญ โดยเน้นที่ผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบมีเป้าหมายและมีเหตุผล สิ่งสำคัญครูผู้สอนต้องมองเห็นภาพเส้นทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วย กระบวนการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาความจำเป็นความต้องการในการพัฒนา โดยการศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพเพื่อหาลักษณะของปัญหา สาเหตุของปัญหาที่แท้จริงและนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนปรับกิจกรรมการเรียนรู้และ

พัฒนาสื่อการเรียนรู้ (นวัตกรรมการศึกษา) ในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา / พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนต้องสร้างหรือปรับปรุง / พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ (นวัตกรรมการศึกษา) บนพื้นฐานของแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า กลุ่มผู้เรียนที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนาได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์ในสาขาที่เกี่ยวข้องแล้ว

3. การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา / พัฒนาเป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ (นวัตกรรมการศึกษา) ที่ผ่านการปรับพัฒนาการเรียบร้อยแล้วนำไปสู่การปฏิบัติการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหา / พัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ

4. การวัดผล / ประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ และพฤติกรรม หรือคุณลักษณะตามหลักสูตรที่คาดหวังหรือไม่ ครูผู้สอนจะเป็นผู้วัดผล / ประเมินผลการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งสรุปผล การแก้ปัญหา / พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่างๆ อาทิ แบบทดสอบแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามรวมทั้งการจดบันทึกหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา / พัฒนาการเรียนรู้เฉพาะรายกรณีนั้นๆ เป็นสำคัญ

5. รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องเขียนขึ้นเมื่อครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนต้องเขียนสรุปผลการวิจัย หากพบว่าผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้ หรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือทันทีหรืออาจต้องทำการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ช่วยในการแก้ปัญหา / พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มผู้เรียนดังกล่าวซ้ำอีกครั้งหรือหลาย ๆ ครั้งจนกว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

จากที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้ การวิจัยในชั้นเรียนคือการที่ครูปฐมวัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการมองเห็นถึงปัญหาที่มีการแก้ไข โดยการเก็บข้อมูลจากการสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อต้องการปรับปรุงแก้ไขให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

2. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 13 - 16) กล่าวไว้ดังนี้ ครูคือผู้ประกอบอาชีพที่มีจุดประสงค์เพื่อเป็นผู้นำทางและจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก ครูควรจัดกิจกรรมใดให้กับ

เด็กอายุ 4 ขวบ ควรใช้กิจกรรมใด กับเด็ก 5 ขวบ ถ้าเด็กโตกว่านี้จะใช้อะไร โดยแต่ละกิจกรรมที่จัดให้เด็กนั้นเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เดียวกัน การกระทำของครูมีความหมายกับเด็กมาก และพฤติกรรมของเด็กก็มีความหมายกับครูในฐานะที่ครูเป็นนักวิชาชีพด้านการสอนที่ต้องสามารถประเมินปัญหาหรือวินิจฉัยประเด็นปัญหาของผู้เรียนในการเรียนรู้สามารถแก้ปัญหาหรือบำบัดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนคือ ครูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การสอนของครูมิใช่การบอกแต่เป็นการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรู้ อย่างเข้าใจคือหน้าที่ครู การวิจัยช่วยยืนยันให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งการวิจัยนี้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีขอบเขตเฉพาะการกระทำในชั้นเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 13 - 16; อ้างอิงจาก ชูศรี วงศ์รัตน์. 2543 : 79) ได้แจ้งลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

1. เป็นการวิจัยโดยครูผู้สอน
2. เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน
3. วิจัยในห้องเรียนที่ครูรับผิดชอบ
4. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
5. ผู้ใช้ผลการวิจัยโดยตรงคือครูผู้สอนเอง

3. จุดประสงค์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการวิธีกระตุ้นให้ครูศึกษาหาความรู้ อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ โดยการวิจัยในชั้นเรียนนี้มีเป้าหมายอยู่ที่ 3 ประการ ดังนี้คือ

1. ต้องการให้ครูปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจเกิดจากครูสร้างสรรค์ ค้นคว้าหรือนำนวัตกรรมมาทดลองใช้และศึกษา
2. ต้องการให้ครูปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
3. ต้องการให้ครูสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสอน

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ทำให้ครูประสานการจัด การเรียนการสอนของครูเข้ากับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถสร้างให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ปรากฏการณ์ของชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาได้ (Anderson and Burns. 1989 : 16) ครูสามารถทำ วิจัยในชั้นเรียนได้ตลอดเวลาที่ครูสนใจและต้องการทำวิจัยเพราะสิ่งที่ครูได้คือครูได้ปรับปรุงสิ่งที่ ครูพบหรือ กระทำอยู่ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ การใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สิ่งที่ครูจะได้ตามมาคือการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนา ได้แก่ การใช้นวัตกรรมการสอน หรือการพัฒนาสื่อการสอน และวิธีสอนใหม่ๆ เป็นต้น สิ่งที่สำคัญโดยเป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การแก้ปัญหาของผู้เรียน เช่น วินัยในชั้นเรียน ความรับผิดชอบ ความแตกต่างของเด็ก หรือการแก้ปัญหาเฉพาะของเด็กเป็นรายบุคคล

4. บทบาทของครูในการวิจัยในชั้นเรียน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการวิจัย ซึ่งเป็นงานของครูที่ใช้กระบวนการวิจัยช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูมีบทบาทเกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งโดยเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัย ซึ่งการนำผลงานวิจัยมาใช้ดีกว่าไม่นำผลการวิจัยมาใช้เลย เช่น มีการวิจัยว่า วิธีสอน A ทำให้เด็กคิดเป็น ครูอาจนำวิธีสอน A มาใช้กับเด็กของตน ถ้าสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขตรงกับข้อตกลงของการวิจัยที่นำมาใช้ แต่ถ้าเมื่อนำมาใช้จริงแล้ว ครูพบประเด็นปัญหา ครูเลิกใช้วิธีสอน A แปลว่าครูคงใช้การวิจัยนั้น แต่ครูปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นด้วยการใช้กลวิธี หลักการ และทฤษฎีมาเป็นพื้นฐานของการสอนและขยายวิธีการสอน A ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทเด็กของครูมากขึ้นก็แสดงว่าครูกำลังทำวิจัย

การเป็นผู้วิจัยเป็นแต่เพียงการถ้อยแถลงความรู้สู่การปฏิบัติ แต่การเป็นครูนักวิจัยจะมีความหมายไปถึงการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็ก และพัฒนาการสอนของครูให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเข้าใจและลึกซึ้งไปถึงการแก้ปัญหาอย่างนักการศึกษาโดยใช้พื้นฐานความรู้ทางการศึกษาอย่างแท้จริง (Patterson. 1996 : 156) ตรงนี้คือ คำตอบว่า ทำไม ครูจึงควรเป็นนักวิจัยและทำวิจัยด้วยตนเอง การเป็นนักวิจัยของครูปฐมวัยทั้งโดยบทบาทผู้ให้และผู้วิจัยด้วยตนเอง ช่วยให้คุณสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพแท้จริง

บทบาทของครูในการวิจัยในชั้นเรียนที่ได้กล่าวมาสรุป คือ การทำงานของครูปฐมวัยที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ทั้งในฐานะผู้วิจัย ผู้ใช้ผลการวิจัยและผู้ร่วมมือในการวิจัย สิ่งที่ครูปฐมวัยต้องเข้าใจและเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ กระบวนการวิจัย การใช้ประโยชน์จากการวิจัย การเข้าถึงการวิจัยเพื่อสร้างความเป็นศาสตร์แห่งวิชาชีพ และพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพด้วยวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบไม่ว่าจะเป็นการสำรวจ การทดลอง การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ

5. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ครูมีความจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนแม้ว่าครูจะใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วก็ตาม มิได้หมายความว่าครูจะเป็นมืออาชีพหรือวิชาชีพได้เลย การเป็นวิชาชีพของครูต้องมาจากการศึกษาค้นคว้าของครู การวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าที่สามารถช่วยให้ครูเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล เข้าใจการทำงานของเด็ก ครู ผู้ปกครองและชุมชน เข้าถึงนโยบายการศึกษาของรัฐและการปกครอง อีกทั้งยังช่วยให้ครูเข้าใจปรากฏการณ์การทำงานและสิ่งแวดล้อมการทำงานในเชิงวิชาชีพด้วย ผลจากการวิจัยและค้นคว้าจะสะท้อนให้ครูเห็นสภาพตนเองและการเรียนรู้ของผู้เรียน เห็นจุดที่ครูต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิจัยทำให้ครูต้องอ่าน ต้องค้นคว้า เกิดทักษะทางปัญญาและแนวคิด ประโยชน์ที่ครูผู้สอนจะได้รับจากการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 16) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. พัฒนาการเรียนการสอน
3. พัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพ
4. พัฒนางค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ซึ่ง

จะเป็นฐานของการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

จากความหมายในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สรุปได้ว่า ครูปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าใจในเรื่องวิจัยให้มากขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยครูปฐมวัยจะได้ใช้การวิจัยเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการเต็มศักยภาพ และยังช่วยให้การสอนเกิดประสิทธิภาพและเข้าถึงเด็กมากขึ้น

2.3.6 ด้านการนิเทศ

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา (Educational supervision) มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 35) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า คือ การช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แจง การบริการ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 18) ได้กล่าวสรุปความหมายของการนิเทศว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จ โดยผ่านตัวกลางหรือบุคคลอื่น เช่น ครูหรือผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีกต่อหนึ่งหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

อาคม จันทสุนทร (2529 : 23) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้ายคือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สัจด์ อุทรานนท์ (2530 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2534 : 1) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอนและงานการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดที่สุด

สเปียร์ส (Spears. 1967 : 10) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อช่วยให้ครูได้ช่วยตนเองได้

จากที่กล่าวมาในความหมายของการนิเทศการศึกษาสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการวางแผนร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่นักเรียน

2. ความมุ่งหมายของการนิเทศ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศไว้หลายประการ ดังนี้

บุญยัง จันทรวงศ์ (2535 : 12 - 13) กล่าวว่า การนิเทศมีความมุ่งหมายเพื่อเหตุผล 4 ประการดังนี้

1. มุ่งที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่างๆ การจัดอบรมแบบประชุมปฏิบัติการ การสัมมนาปัญหา การไปเยี่ยมศูนย์ทดลอง การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ การทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา

2. มุ่งที่จะส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่างๆ ที่ครูสนใจ อยากจะทำเปิดโอกาสให้ครูร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่างๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู และส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงครูและสังเกตการสอนระหว่างสอนในโรงเรียนเป็นต้น

3. มุ่งหมายที่จะปรับปรุงการสอนของครูได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถเข้าทำการสอน การมอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถของครู เปิดประชุมอบรม เพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครูและส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงครูและสังเกตการสอนระหว่างสอนในโรงเรียนเป็นต้น

4. มุ่งหมายที่จะส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและประชาชนได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ประชาชนในประชาคมของตนเอง ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองในการแก้ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษาจัดทำและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์ของประชาคม

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs & Justman. 1952 : 35) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพได้แก่ การประชุมต่างๆ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาปัญหาต่างๆ การไปเยี่ยมศูนย์ทดลองต่างๆ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน วิธีสอนและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา

2. เพื่อส่งเสริมความเจริญของงานของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่างๆ ที่ครูสนใจอยากทำ เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ ส่งเสริมให้ครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติ

3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำการสอน การจัดงาน มอบหมายงานที่ถูกต้องและตรงกับความสามารถของครู ให้ครูมีโอกาสสังเกตการสอน เปิดประชุมอบรมเพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการสอนทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่างๆ

4. เพื่อส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองในการแก้ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนสนใจต่อโรงเรียน จัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และส่งเสริมให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนในการนำชุมชนนั้นด้วย

จากความมุ่งหมายของการนิเทศที่นำมากล่าวในข้างต้นพอสรุปได้ว่าเป็นการมุ่งที่จะช่วยเหลือแนะนำ ปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ อันเป็นผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ

3. ความจำเป็นของการนิเทศ

ในปัจจุบันการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาก เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 43) ได้อธิบายถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศว่า ครูผู้สอนที่เข้ามาทำการสอนอยู่ในโรงเรียนแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพบุคลิกภาพ ความต้องการ ความรับผิดชอบ ความถนัด ความสนใจ ฯลฯ ผู้บริหารจะต้องรวมพลังครูที่มีความแตกต่างกันนี้ ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือ การพัฒนา

คุณภาพนักเรียน ขณะเดียวกันก็ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้ครู ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพโดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานด้วยเครื่องมือสำคัญ คือ การนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครู ให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 306 - 307) ได้เสนอแนะว่า การนิเทศเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและเป็นความต้องการที่จะจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน จะช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานหลายประการ คือ เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังใจของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งนิเทศการศึกษาได้ไม่ทั่วถึง การนิเทศโดยบุคคลากรในโรงเรียนทำให้บรรยากาศในการนิเทศ เป็นไปแบบกันเอง สามารถรู้ปัญหาและแก้ไขได้ตรงจุดกว่าการให้คนภายนอกมานิเทศ และยัง สามารถติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลาอีกด้วย ประกอบกับสภาพปัจจุบัน ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ และเจตคติหรือท่าทีต่อการนิเทศของบุคคลต่างๆ อยู่ในระดับดีขึ้น

จากการศึกษาความจำเป็นของการนิเทศสรุปได้ว่า ความจำเป็นในการนิเทศมีสาระเกี่ยวกับการที่ครูต้องร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนการให้คำแนะนำปรึกษา ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจากผู้ทำหน้าที่นิเทศจากเพื่อนครูด้วยกัน

4. หน้าที่ของศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์ที่จะประสบผลสำเร็จในการทำงานได้นั้นต้องยึดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และศึกษานิเทศก์เองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในงานนิเทศที่ตนเองปฏิบัติอยู่ ซึ่งมีผู้ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ต่างๆ วรรณคดีดังนี้

ทวีป อภิลิทธิ์ (2529 : 38 - 40) กล่าวว่า ถ้าเราพิจารณาเปรียบเทียบ การเรียนการสอนกับการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่ตั้งใจจะไปสักแห่งแล้วก็จะพบหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ดังนี้

1. หลักสูตร เปรียบได้กับแผนที่แสดงเส้นทางที่กำลังจะเดินทางไป
2. ครูหรือผู้สอนเปรียบได้กับผู้ทำหน้าที่ชี้ขี้นยานพาหนะที่จะนำผู้โดยสารไป สู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ
3. ผู้เรียน เปรียบได้กับผู้โดยสารยานพาหนะออกเดินทางไปยังที่หมายปลายทาง
4. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเปรียบได้กับยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้โดยสารที่มีอยู่ในยานพาหนะนั้น ๆ

5. การวัดผล และประเมินผลการเรียน เปรียบได้กับนายสถานี
นายตรวจ พนักงาน บริการที่คอยตรวจสอบ อำนาจความสะดวก และให้บริการแก่ผู้โดยสาร
ทุกคน

6. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบได้กับตำรวจจราจรหรือด้านตรวจสอบที่ทำ
หน้าที่ช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่การเดินทางของยานพาหนะตลอดเส้นทาง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 196) ได้
กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ
การนิเทศการศึกษา
2. เผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิเคราะห์วิจัย
ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด
3. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
4. ประสานงานทางด้านงานวิชาการแก่หน่วยงานทางการศึกษา และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ดำเนินการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการ
พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น
6. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาตามแผนงาน และ
โครงการที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มอบหมายและขอความร่วมมือ
7. พัฒนาการนิเทศ และให้บริการทางการศึกษา
8. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

จากแนวคิดของนักการศึกษาสรุปได้ว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศ คือ ผู้ที่ทำ
หน้าที่ประสานงานกับนักบริหาร ครู หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันช่วยเหลือครู
การจะพัฒนาครู ปรับปรุงครู ปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้นิเทศต้องศึกษาให้เข้าใจถึงปัญหา
และความต้องการของครูแล้วจึงดำเนินการช่วยเหลือศึกษานิเทศก์จะต้องคำนึงถึงความต้องการ
ของครูเป็นสำคัญดังนั้น ศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำ และหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี
มาก เพื่อให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จ

จากความหมายด้านการนิเทศสรุปได้ดังนี้ การนิเทศในระดับปฐมวัยมีส่วนช่วยให้ครูปฐมวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูให้มีการปรับปรุงการจัดกิจกรรม การจัดทำสื่อการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากเพื่อนครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย และเมื่อครูมีการพัฒนาเป็นอย่างดี เด็กก็ได้รับความเจริญงอกงามทางพัฒนาการเต็มศักยภาพ การนิเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการบริหารและวิชาการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งครูปฐมวัยและเด็ก

2.3 บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการจะสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ จริยธรรม และคุณสมบัติตามที่สังคมต้องการ ดังนั้น การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่นี้ได้สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนต่อการบริหารงานอย่างถ่องแท้ เกี่ยวกับเรื่องนี้นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้คือ

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 62) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงและมีความรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. งานด้านเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดหาครูที่ดีมาทำการสอน จัดครูให้ทำหน้าที่ต่างๆ เหมาะสมแก่ความรู้ ความสามารถ การปกครองครู การสร้างน้ำใจหรือขวัญในการทำงานให้แก่ครู การพัฒนาตัวครู
2. งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ความถนัดหรือความต้องการ การส่งเสริมนักเรียนในด้านวิชาการ การจัดบริการห้องสมุดและแหล่งสำหรับบริการด้านวิีสอน การควบคุมเวลาเรียนของนักเรียน การหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการช้ากว่าปกติ การติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียน
3. งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรและการประเมินผลนักเรียน ได้แก่ การจัดหาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อสะดวกในการค้นคว้าของครู เช่น คู่มือครู ประมวลการสอน หนังสือประกอบการสอน และเอกสารทางวิชาการ
4. งานด้านจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ การจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริการแก่ครู กระตุ้นให้ครูใช้บริการ
5. งานเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติและระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับครูและนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด และเป็นงานหลักที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่บริหารและให้ความสนใจเป็นพิเศษกว่างานใดๆ ทั้ง 6 งานคือ ทำหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคลากร บริหารงานกิจการนักเรียน บริหารงานธุรการและการเงิน บริหารอาคารสถานที่และบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 27 - 28)

การบริหารงานโรงเรียนทั้ง 6 งานนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หลักของ โรงเรียนโดยตรงแล้ว อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บริหารงานหลัก เป็นงานที่ดำเนินการเพื่อให้แก่นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยตรง คือ งานวิชาการ
2. บริหารงานสนับสนุน เป็นงานที่ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ส่วนบทบาทของครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนั้น ซึ่งมีบทบาททางวิชาการดังนี้

1. ช่วยกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวางแผนงานของโรงเรียน
2. ช่วยกำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน
3. ช่วยจัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร และสื่อการสอน
4. นำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษามาใช้เผยแพร่
5. ช่วยวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล จัดทำสถิติ
6. ช่วยจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ครูวิชาการหรือผู้ช่วยผู้บริหารวิชาการมีหน้าที่ช่วยผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การวางแผนงานของโรงเรียน การกำกับ ติดตาม นิเทศ ตลอดจนนำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษามาใช้ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และนอกจากนี้ผู้ช่วยผู้บริหารยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปฐมวัยทุกคนเกิดความพึงพอใจและรักในวิชาชีพครู

จากแนวคิดของนักการศึกษาสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ในการบริหารจึงมีความสำคัญ โดยโรงเรียนจะต้องมีการศึกษาจากสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมของครู ปฐมวัยหรือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยนำสิ่งที่ได้มาวางแผนและจัดทำแผนงาน / โครงการทางวิชาการประจำปี

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ผ่องศรี รัตนสถิตย์ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

3. การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ประภาศรี อิมวณิช (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิตรา ศุภพงษ์ (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก 2 งาน ได้แก่ งานด้านการเรียนการสอนและงานประชุมอบรมวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 5 งาน ได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งาน วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลการเรียน งานห้องสมุดและงานนิเทศภายใน สำหรับปัญหาในการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความเพียงพอในการใช้สื่อของครู ไม่มีการนำผลประเมินไปแก้ปัญหาร่วมกับผู้ปกครอง ไม่มีการควบคุมดูแลติดตามและประเมินผลการใช้ห้องสมุด ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มความรู้ ในการพัฒนาตนเองและขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครู

นันทนิจ เทียงพูนโกด (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่ มีการดำเนินงาน การควบคุม การพัฒนาเป็นไปตามขั้นตอนทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลและการจบหลักสูตร การพัฒนา

หลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศและการประเมินผล ส่วนปัญหาในด้านในการปฏิบัติงานที่ประสบคือ บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณต่างๆ ให้เพียงพอ และการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรยังไม่ดีเท่าที่ควรขาดบุคลากรที่สอนด้านวิชาชีพและมีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามความต้องการของโรงเรียน

นฤมล ปิ่นรอด (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการและการตอบสนองความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา” ในกิจกรรมพัฒนาบุคลากร 8 ด้าน คือ การฝึกอบรม การประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การปฐมนิเทศ การพัฒนาทางจิตใจ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา มีความต้องการพัฒนาบุคลากรในกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก
2. บุคลากรของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพาได้รับการตอบสนองความต้องการ ในกิจกรรมพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและน้อย
3. เปรียบเทียบระหว่างความต้องการและการได้รับการตอบสนอง ในกิจกรรมพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 ด้าน มีความแตกต่างกัน

ธานินทร์ ชลจิตต์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด 4 ด้าน” ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด มีความต้องการการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การวัดผล และประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ สื่อการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนจำแนกตามประสบการณ์พบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านสื่อการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยครูที่มีประสบการณ์น้อยมีความต้องการการนิเทศการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก และเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอน จำแนกตามขนาด โรงเรียนพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญเถา บุราณ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านห้องสมุด ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการประชุมอบรมวิชาการ

นนุช อสัมภินวงศ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนาวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรีอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอนและด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาวิชาการ พบว่า ระหว่างครูที่มีประสบการณ์น้อยและประสบการณ์มากมีความต้องการพัฒนาวิชาการทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชานนท์ ตันยอด (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ โดยส่วนรวมและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากแต่ในด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมชาย หวลอาวรรณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน ในการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน พบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ชุมชน ผู้บริหารใช้ข้อมูลของตนเองในการตัดสินใจสั่งการในระดับปานกลาง และด้านงานกิจการนักเรียน บริหารใช้ข้อมูลของตนเองในการตัดสินใจสั่งการในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานความสัมพันธ์ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านงานบุคลากรไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุทัย สุมิพันธ์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนาบุคลากร ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง โดยแยกตามประเภท ของข้าราชการและแยกตามประสบการณ์ ทั้ง 6 ด้าน พบว่า บุคลากรมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับสูง เกือบทุกด้าน ยกเว้น ข้าราชการที่มีประสบการณ์มาก มีความต้องการด้านการศึกษาต่อในระดับต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ

เสริมศักดิ์ ไรยสุวรรณ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง” ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ของข้าราชการครู ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

วิณะ มาลัย (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จำนวน 186 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามความต้องการดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน ความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทางการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิทยา แสงจันทร์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจงานบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนโดยรวมและจำแนกตามเพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอน มีสภาพการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการมีส่วนร่วมดังกล่าว โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน มีความต้องการมีส่วนร่วมดังกล่าว โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ครูผู้สอนเพศหญิง มีสภาพการมีส่วนร่วมด้านการเรียนการสอน มากกว่าครูผู้สอนเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานบริหารงานวิชาการโรงเรียน ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการมากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ไม่ต่างกัน

4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน มีสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถม โดยเฉพาะภาพรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 6 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกสร กอทอง (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ อยู่ในระดับสูงและมีการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง และมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์สัมพันธ์กันกับการจัดทำสารนิทัศน์ที่ระดับ .01

2. ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่าครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และ รับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกัน มีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่าง

3. ครูอนุบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และรับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกัน มีการจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้น อนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชฎาพร สุปินนะ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรโรงเรียนเอกชนในเครืออัสสัมชัญ กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านการ ดำเนินการ ในระดับของความต้องการและประเภทกิจกรรมนันทนาการ โดยค่าเฉลี่ยของความ ต้องการการจัดการกิจกรรมนันทนาการของเพศชายสูงกว่าค่าเฉลี่ยของเพศหญิง และเพศชายมี ความต้องการกิจกรรมนันทนาการมากกว่าเพศหญิง

2. อายุ มีความสัมพันธ์กันตามความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ใน ระดับความต้องการและประเภทกิจกรรมนันทนาการ โดยกลุ่มอายุ 31-40 ปี มีความต้องการ มากกว่ากลุ่มอายุอื่น และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความต้องการน้อยกว่ากลุ่มอายุอื่น

3. ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการในด้าน การดำเนินการและประเภทกิจกรรมนันทนาการ

ปรีดา ไกรสาสัย (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา อาจารย์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีปัญหาและความต้องการในการพัฒนา อาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีปัญหาและ ความต้องการในการการพัฒนาอาจารย์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการทำวิจัย ด้านการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ และด้านการสอนไม่พบความแตกต่างกัน และ ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์และรอง ศาสตราจารย์ มีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี, 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานวิชาการ จะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มูราตะ (Murata. 1985 : 10) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาของการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย” โดยศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับอุปสรรคการบริหารงานโรงเรียนที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้แก่อะไรบ้าง และแนวทางที่จะปรับปรุงสภาพเหล่านั้น ควรจะดำเนินการอย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่สอบถามได้แก่กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนระดับต่างๆ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และผู้นำชุมชนที่จังหวัดพิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย อุตรธานี สงขลา ประเด็นที่พบได้แก่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.5 ระบุว่า การกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับต่ำ ปรากฏอยู่น้อยมาก เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

เอเดเอลแจค (Erdeljac. 1985 : 3250 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของศึกษานิเทศก์ และประธานสหภาพครูโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย” ลักษณะของการมีส่วนร่วมที่ศึกษาประกอบด้วยขอบเขตของการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจ ระดับความเกี่ยวข้องของบุคลากรกับข้อมูลที่ใช้ตัดสินใจ ขอบเขตของการติดต่อสื่อสารและการจูงใจระดับของประชามติ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มในการตัดสินใจขอบเขตของการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมสำหรับการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขอบเขตของสมาชิกในระดับต่าง ๆ ที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย หลักสูตร บุคลากร นักศึกษา งบประมาณ และบริการ ขอบเขตของโครงสร้างปกติที่เป็นอยู่และการมีส่วนร่วมของครูที่เหมาะสมในการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่าศึกษานิเทศก์มีการรับรู้แตกต่างจากประธาน สหภาพครูโดยที่รับรู้ว่าการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจ การเพิ่มในขอบเขตการมีส่วนร่วม การได้รับข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การร่วมตัดสินใจโดยกลุ่ม การให้ความสำคัญแก่บุคลากรในระดับล่าง และการเพิ่มการตัดสินใจให้แก่บุคลากรตามที่เหมาะสมมากกว่าการรับรู้ของประธานสหภาพครู นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ยังเห็นว่า ควรขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมของครูที่มีอยู่

ฟาร์โลว์ (Fowler. 1986 : 3204 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่างๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน” ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน

2. ครูอาจารย์ในโรงเรียนเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูอาจารย์โรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

โฮกแลนด์ (Hoagland. 1986 : 3550 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน” โดยมุ่งเปรียบเทียบทัศนะของครู-อาจารย์และผู้บริหารในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและความพึงพอใจในบทบาทโดยศึกษาจากผู้บริหารและครู - อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ (Illionois) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์ที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงาน และขาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการแตกต่างกัน

เรแมน (Rahman. 1986 : 1448 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในซาอุดีอาระเบีย” ทำการศึกษาการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงาน 3 ประการ คือ การตัดสินใจเมื่อผู้บังคับบัญชาเสนอขึ้นมา การตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำ และการตัดสินใจที่ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารเกี่ยวกับงาน ทั้ง 3 ประเภท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมากกว่าผู้บริหารระดับต่ำกว่า

จากการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า งานหลักสูตรและบริหารงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และด้านการนิเทศ เป็นงานสำคัญที่สุด ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ จะต้องให้ผู้สอนที่ใกล้ชิดกันมากที่สุด เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน การตัดสินใจ จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม และจะต้องดำเนินการเป็นคณะและทำงานเป็นทีม นับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงสุดถึงผู้ปฏิบัติ ลักษณะและปริมาณการมีส่วนร่วมนั้นมีความแตกต่างกันไปสำหรับผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วม การตัดสินใจ การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข ตามหลักการจัดการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ถือว่า งานวิชาการ จัดได้ว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน โรงเรียนจะมีคุณภาพการศึกษาดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน หากครูมีคุณภาพและมีการดำเนินงานทางด้านวิชาการที่ดี คุณภาพการศึกษาย่อมจะเกิดขึ้นแก่นักเรียน การที่ครูจะดำเนินงานทางวิชาการไปด้วยดีนั้น ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่และให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่ครูในการดำเนินงานให้เกิดความมั่นใจ และปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยดีโดยมีการประสานงาน

ร่วมกัน และยังส่งเสริมให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ จะทำให้ครูเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงาน และงานวิชาการก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก

ในปี พ.ศ.2208 โรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทย สมัยกรุงศรีอยุธยา คือ เจเนอรัลคอลเลจ (General College) ตั้งขึ้นโดยพระสังฆราชลัมแบร์ต เดอ ลา มอตต์ (Lambert de la Motte) ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ คณะมิชชันนารีสร้างโบสถ์ โรงเรียน และทำการอบรมสั่งสอน รวมทั้งให้ขยายกิจการโรงเรียนไปในจังหวัดอื่นๆ เช่น ลพบุรี บางกอก เป็นต้น (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2533) เมื่อได้รับพระราชานุญาตแล้ว บาทหลวงฝรั่งเศสได้จัดตั้งโรงเรียนสอนศาสนาที่มีการแต่งหนังสือทางศาสนา แบบเรียนภาษาไทย ภาษาบาลีและแปลหนังสือสวดมนต์เป็นภาษาไทย ซึ่งในระยะแรกได้ทำการสอนที่บ้าน โบสถ์ และโรงเรียนของบาทหลวงต่อมาบาทหลวงได้เปิดสอนหนังสือ ซึ่งเรียกว่า โรงเรียนสามเณร ทำการสอนทั้งวิชาสามัญ และศาสนาคริสต์ ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ประกอบด้วยนักเรียนหลายเชื้อชาติ โดยมีนักเรียนถึง 700 คน ที่เข้าศึกษาโรงเรียนสามเณร (พลับพลึง มูลศิลป์. 2523 : 142) แต่กิจการของโรงเรียนนี้ได้เลิกล้มไป ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ธีรวัชร ภูมิ; และคณะ. ม.ป.ป : 19) ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ การศึกษาคาทอลิกเริ่มเข้ามามีบทบาทขึ้นอีกครั้ง โดยการศึกษาแบบนอกระบบ (non-formal education) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของบรรดามิชชันนารี ต่อมาบาทหลวงเอมิล กอลอมเบต์ (Rev. Fr. Emile Colombet) ซึ่งบาทหลวงคณะมิชชันนารีกรุงปารีส ขณะประจำอยู่ที่โบสถ์อัสสัมชัญก็ได้จัดตั้งโรงเรียนเล็กๆสอนภาษาฝรั่งเศสชื่อว่าฟรังโก เชียเมส สกูล (Franco Siamese School) หลังจากนั้นประมาณ 7 ปีคือในปี พ.ศ. 2422ก็ได้เพิ่มหลักสูตรภาษาอังกฤษขึ้นเป็นโรงเรียน แองโกล – ฟรานโก – เชียเมส สกูล (Anglo – Franco – Siamese School) มีนักเรียน ไม่กี่คน ส่วนมากเป็นเด็กกำพร้าที่วิ่งเล่นเปล่าประโยชน์อยู่บริเวณโบสถ์ จนเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2428 จึงได้ขออนุญาตเป็นทางการจัดตั้งเป็นโรงเรียนอัสสัมชัญ มีนักเรียนเพียง 33 คน ในวันเปิดเรียนและเป็นนักเรียนประจำทั้งสิ้น หลังจากนั้นบาทหลวงเอมิล กอลอมเบต์ ได้ติดต่อให้ภราดาคณะเซนต์คาเบรียลมาบริหารโรงเรียนแทน เพราะมีหน้าที่ทางศาสนามากขึ้น และต่อมาภราดามิชชันนารีได้จัดตั้งโรงเรียนคาทอลิกขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ทั่วประเทศไทย (ลือชัย จันทรโป. 2534 : 2; อ้างอิงจาก Rev.Brother Hubert. 1971)

จึงเห็นได้ว่า ไม่ว่าที่ใดมีโบสถ์ ที่นั่นมักจะมีโรงเรียนของโบสถ์อยู่ด้วย เพื่อให้การอบรมสั่งสอนแก่กุลบุตรธิดาภายในละแวกนั้น ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาเล่าเรียน มีวิชาความรู้ที่จะนำไปเลี้ยงชีพต่อไปในอนาคต ตลอดจนการประพาดิตนเป็นบุคคลที่ดีของประเทศไทย โรงเรียนคาทอลิกหรือโรงเรียนโบสถ์ ตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลากว่า 400 ปีแล้ว ซึ่งย่อมจะเป็นเครื่องพิสูจน์แล้วว่าโรงเรียนคาทอลิกได้มีบทบาทในด้านการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้กับเด็กๆ และเยาวชนได้เป็นอย่างดีปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีเป็นเจ้าของ โดยมี พระสังฆราชเทียนชัย สมานจิต เป็นประมุขสูงสุดในการบริหาร โรงเรียนคาทอลิกนั้นประกอบไปด้วยโรงเรียนต่างๆ จำนวน 17 โรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนปัญจทรัพย์ กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนปริษานุศาสน์ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี
3. โรงเรียนดาราสมุทรบริหารธุรกิจ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี
4. โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
5. โรงเรียนวัฒนาศาสน์ อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี
6. โรงเรียนประชาสงเคราะห์อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี
7. โรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
8. โรงเรียนสันติภาพ อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
9. โรงเรียนเทวรักษ์ อำเภอสรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี
10. โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก
11. โรงเรียนชุมชนพัฒนา อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว
12. โรงเรียนอนุบาลโสธพัฒนา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
13. โรงเรียนมารีย์เนอสเซอรี่ อำเภอมือง จังหวัดระยอง
14. โรงเรียนยอแซฟพิทักษ์เนอสเซอรี่ อำเภอมือง จันทบุรี
15. โรงเรียนอันตนเนอสเซอรี่ อำเภพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
16. โรงเรียนดาราจรัส อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
17. โรงเรียนดาราสมุทรสระแก้ว อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว

4.1 จุดประสงค์ของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

4.1.1 เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาคาทอลิกดำเนินกิจการตามมติและเจตนารมณ์ของสังคายนาวาติกันที่ 2

4.1.2 เพื่อประสานงานระหว่างสภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาคาทอลิกทุกระดับ

4.1.3 เพื่อเป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ทางการศึกษาของคาทอลิกในประเทศไทยต่อกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ รัฐบาล และองค์กรระหว่างชาติ

4.1.4 เพื่อส่งเสริมความสามัคคีระหว่างสถาบันการศึกษาคาทอลิก

4.1.5 เพื่อส่งเสริมสถาบันการศึกษาคาทอลิกให้มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของชาติโดยร่วมมือกับสถาบันและองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อความเจริญของประเทศชาติ

4.1.6 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนสมาคมครูคาทอลิก

4.2 เอกลักษณะของสถาบันการศึกษาคาทอลิก

4.2.1 ได้รับการรับรองจากสภาการศึกษาคาทอลิก

4.2.2 อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน ให้เป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและความรู้ และเป็นพลเมืองดีของชาติตามหลักคริสตธรรม

4.2.3 เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4.3 ปรัชญาการศึกษาคาทอลิก

4.3.1 ไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่แทนโรงเรียนได้

4.3.2 โรงเรียนคาทอลิกมุ่งพัฒนามนุษย์ทั้งตัว เพราะว่า คุณค่าของความเป็นมนุษย์ทุกประการ พบความกลมกลืนและความสำเร็จในองค์พระคริสตเจ้าผู้เป็นมนุษย์ที่ดีพร้อม

4.3.3 โรงเรียนต้องกระตุ้นนักเรียนให้ฝึกสติปัญญาของตน ด้วยพลังความเข้าใจ จนกว่าจะเห็นแจ่มแจ้งและประติษฐ์คิดเอง ต้องช่วยนักเรียนอธิบายว่า ประสบการณ์และความจริงที่เขาพบนั้นหมายความว่าอะไร

4.3.4 ในฐานะเป็นองค์กรสำหรับอบรม โรงเรียนมีหน้าที่เป็นทางการอย่างหนึ่ง จะต้องค้นหาด้านศีลธรรมของวัฒนธรรม เพื่อปลูกพลังฝ่ายจิตของแต่ละคน และช่วยให้เขาบรรลุถึงเสรีภาพทางศีลธรรม ซึ่งเป็นคู่กับทางด้านจิตใจ อย่างไรก็ดี เบื้องหลังเสรีภาพทางศีลธรรมนี้มีค่านิยมเด็ดขาดดังกล่าวนั้น ที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีความหมายและคุณค่า

4.3.5 หน้าที่สำคัญโรงเรียนคาทอลิกก็คือ รวมวัฒนธรรมกับความเชื่อและรวมความเชื่อกับชีวิต การรวมอย่างแรกจะทำได้โดยใช้วิชาที่รวบรวมด้านต่าง ๆ ทุกด้านของความรู้มนุษย์เข้าด้วยกัน ตามคำสอนของพระวรสาร และการรวมอย่างที่สองจะสำเร็จได้ด้วยความจริงองงามของคุณธรรมต่างๆ ที่เป็นลักษณะของคริสตชน

4.3.6 คุณลักษณะพิเศษของครูคาทอลิกก็คือ การสอนความจริง สิ่งที่เป็นความจริงก็เหมือนกับการมีส่วนในพระคริสตเจ้าผู้เป็นองค์ความจริง การถ่ายทอดความจริงในฐานะทางวิชาการ จึงเป็นการมีส่วนร่วมอย่างพิเศษในหน้าที่ประกาศของพระคริสตเจ้า

4.4 นโยบายของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

4.4.1 ความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาคาทอลิกต่อสังคม

4.4.1.1 สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมเสรีภาพและความรักแบบพระวาสาร
ในสถาบัน

4.4.1.2 เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบในส่วนตัว และ
ส่วนรวมตามวัยและภาวะของแต่ละคน

4.4.1.3 เน้นการปฏิบัติและการปลูกฝังค่านิยมของการเคารพในสิทธิต่อกัน การมีความคิดสร้างสรรค์ และการฝึกกำลังทำความดี ร่วมกันพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

4.4.2 ความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาคาทอลิกต่อพระศาสนจักร และ
ศาสนาอื่นๆ

4.4.2.1 อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนทุกศาสนาให้มีทัศนคติ ที่เห็นอก
เห็นใจต่อกัน ด้วยอัธยาศัยไมตรี

4.4.2.2 นำวัฒนธรรมของชาติมาบูรณาการการปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อ
ส่งเสริมคุณค่าของศาสนา

4.4.2.3 ฟังตระหนักและถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ที่จะอบรมเด็กและ
เยาวชนคาทอลิก

4.4.3 ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถาบันการศึกษาคาทอลิก

4.4.3.1 ฟังคำแนะนำถึงความต้องการของโลกปัจจุบัน
4.4.3.2 ฟังใช้อุปกรณ์และทักษะในการสอนตามหลักสูตรใหม่ๆ ที่ค้นพบ
ในสมัยปัจจุบัน

4.4.3.3 ฟังให้คณะครูอาจารย์ มีส่วนรับผิดชอบในการวางนโยบายและ
การบริหารสถาบัน

4.4.3.4 ฟังสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ขัดสน ผู้ที่ไม่ได้รับความ
อบอุ่น และความอนุเคราะห์ของครอบครัว หรือผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคุณแห่งความเชื่อ

4.4.3.5 ฟังร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบิดามารดาในการอบรม (สมาคมสภา
การศึกษาคาทอลิก ประเทศไทย. 2533 ก.: 18-20)

4.5 จุดมุ่งหมายทั่วไปของโรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถาบันที่ให้
การศึกษาบรมอย่างครบถ้วน โดยได้รับวัฒนธรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน และใช้ความคิด
โดยให้พบกับมรดกทางวัฒนธรรมในรูปการติดต่อส่วนตัวและการมีพันธะซึ่งการศึกษาที่แท้จริง
ในแง่ของชีวิต และพยายามที่จะให้ค่านิยมนั้นแทรกเข้าไปในชีวิต โรงเรียนต้องอบรมนักเรียนให้
มีสติปัญญา มีความสามารถที่จะใช้ความคิดอ่าน การริเริ่มสร้างสรรค์ ในการศึกษาหาความรู้
ด้วยตนเองสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่ามีความหมายประการใด และ

จุดมุ่งหมายของโรงเรียนคาทอลิก ต้องการพัฒนาบุคคลทั้งครบร่างกายและจิตใจ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2529 : 10)

4.6 ประเภทของโรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนคาทอลิก แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

4.6.1 โรงเรียนคาทอลิกของสังฆมณฑล ซึ่งมีอยู่ 10 สังฆมณฑล โรงเรียนคาทอลิกที่มีพื้นที่อยู่ในเขตสังฆมณฑลใด ก็จะต้องสังกัดอยู่ในสังฆมณฑลนั้น โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จึงเป็นหน่วยการศึกษาหน่วยหนึ่งใน 10 สังฆมณฑล โดยโรงเรียนเหล่านี้มีบาทหลวงหรือภคินีของสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นผู้รับผิดชอบ

4.6.2 โรงเรียนคาทอลิกของนักบวช ซึ่งมีหลายคณะด้วยกัน เช่น คณะภราดาเซนต์คาเบรียล คณะภราดาลาซาล คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร คณะภคินีธิดากางเขน ซึ่งสังกัดอยู่ในเขตต่างๆ ทั้ง 10 สังฆมณฑล

4.6.3 โรงเรียนคาทอลิกของเอกชนที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก เป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นเจ้าของ มีอยู่หลายโรงเรียนด้วยกัน เช่น โรงเรียนดวงมณี โรงเรียนวุฒินันต์ โรงเรียนอนุบาลภักดีพรรณ โรงเรียนอนุบาลวรารักษ์ ฯลฯ

โรงเรียนทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ภายใต้การดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี รวมทั้งสิ้น 11 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยชั้นปีที่ 1 - ชั้นระดับปฐมวัย 3 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ประจำปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับอนุบาล จำนวน 34 คน ครูที่สอนในโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับอนุบาล - โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 29 คน และครูที่สอนในโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับอนุบาล - โรงเรียนมัธยม จำนวน 145 คน รวมจำนวน 208 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ให้ประเมินค่า 5 ระดับ (Best & Kahn. 1993 : 246 - 250) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และนำไปสอบถามครูระดับปฐมวัยเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยจำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามครูระดับปฐมวัยเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 2.3 ด้านวัดและประเมินผล
- 2.4 ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 2.5 ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 2.6 ด้านการนิเทศ

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูระดับปฐมวัยโดยทั่วไปเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และประเภทของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูระดับปฐมวัย เป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ มีข้อความคำถามให้ตอบเป็นระดับความต้องการ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 60 ข้อ โดยแยกเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาด้านบริหารงานวิชาการใน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร	จำนวน	10	ข้อ
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	จำนวน	10	ข้อ
3. ด้านวัดและประเมินผล	จำนวน	10	ข้อ
4. ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	จำนวน	10	ข้อ
5. ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	จำนวน	10	ข้อ
6. ด้านการนิเทศ	จำนวน	10	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูปฐมวัย เป็น 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้

1 หมายถึง	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
2 หมายถึง	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมน้อย
3 หมายถึง	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
4 หมายถึง	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมมาก
5 หมายถึง	ระดับความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด

การแปลความหมายคะแนน

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความต้องการมีส่วนร่วม
น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความต้องการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความต้องการมีส่วนร่วม
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความต้องการมีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมีส่วนร่วม
มากที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารด้านความต้องการการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการทั้ง 6 ด้าน จากเอกสารงานวิจัยของ ชานินทร์ ชลจิตต์ (2542 : 51 - 56) นงนุช
อัสมิงวงศ์. (2542 : 91 - 102) วัณณะ มัลย์ (2544 : 36 - 39) นำมาใช้เป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย

2. ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า

3. กำหนดคำนิยามและเขียนคำถามในแบบสอบถามฉบับร่าง ให้สอดคล้องกับคำ
นิยาม ซึ่งครอบคลุมงานบริหารงานวิชาการทั้ง หกด้าน จำนวน 84 ข้อ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาเบื้องต้น แล้วนำมา
แก้ไข ปรับปรุง จัดพิมพ์ลงในแบบประเมิน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน
วิชาการด้านการศึกษาและบริหารงานการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา จำนวน 6 ท่าน ดังนี้

1. บาทหลวง ดร.วีระ ผังรักษ์	อุปสังฆราช สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
อ.ศรีราชา จ. ชลบุรี
2. บาทหลวงเสกสรร สุวิชากร	ครูใหญ่โรงเรียนดาราสุมุทร
อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
3. ผศ.ดร.สิริรัตน์ วิภาสศิลป์	สำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช
กรุงเทพมหานคร
4. ดร.ปรมินทร์ อริเดช	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
จ.เชียงราย

5. อาจารย์ชฎาธาร คำเนียม อาจารย์โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร
6. อาจารย์บังอร ฟิ่งกัน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สอนระดับชั้นอนุบาล 2/5
โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จ.ชลบุรี

5. นำแบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อย่างน้อย 4 ใน 6 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยปรับปรุงการใช้ภาษาให้เหมาะสม แก้ไขข้อคำถาม ให้ครบตามนิยามศัพท์ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานแต่ละด้าน จัดกลุ่มคำถามตามประเด็นความหมายของการบริหาร นำผลการประเมินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างการมีส่วนร่วมกับคำนิยามแล้ว ใช้ข้อคำถาม มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00 จำนวน 60 ข้อ และหาค่าเฉลี่ยรวมทั้งฉบับได้ TOC เท่ากับ 0.95 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูง สามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2545 : 21)

6. ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้มีการนำเอาข้อคำถามในแต่ละข้อมาปรับแก้ให้ตรงกับความต้องการในแต่ละด้านให้ถูกต้อง และเพิ่มคำในข้อความบางคำถามที่ยังไม่สมบูรณ์

7. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับแก้ใหม่แล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูปฐมวัย ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน คือ โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา โรงเรียนเซนต์ปอล โรงเรียนดวงมณี โรงเรียนมารีวิทย สัตหีบ โรงเรียนรัตนชัย โดยทดสอบค่าอำนาจจำแนกด้วย t - test

8. นำคะแนนแบบสอบถามทั้ง 60 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี รวมทั้งสิ้น 11 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือให้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 โรงเรียน เพื่อนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 รวมทั้งสิ้น 208 คน
3. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียนของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2548 จำนวน 208 ฉบับ ได้รับคืนครบจำนวน 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ผู้วิจัย ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลทุกฉบับ จากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ F-test ทดสอบค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของคะแนนมากกว่า 2 กลุ่ม และหาความแตกต่างของค่าคะแนนรายคู่ โดยใช้สูตรของนิวแมนคูลส์ Studentized-q-Statistic แบบ Newman Keuls' Method (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2521 : 113) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PS+ (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer Plus)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 49)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 55)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 84)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบประเมินค่า โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อความของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ใช้สูตร (Winer. 1971)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา ใน F - distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square)
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square)

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของนิวแมน – คูลส์ (Studentized – q – Statistic แบบ Newman Keuls' Method) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 113) โดยใช้สูตร

$$q = \frac{\bar{X}_{\text{largest}} - \bar{X}_{\text{smallest}}}{MS_{\text{error}} / n}$$

เมื่อ	q	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
	$\bar{X}_{\text{largest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด
	$\bar{X}_{\text{smallest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด
	MS_{error}	แทน	Mean Square ของความคลาดเคลื่อน
	n	แทน	Harmonic Mean ของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่องความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
P	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มาแจกแจงจำนวน และหาค่าร้อยละ จำแนกตามสภาพ อายุ ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นการสอน ประเภทของโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21 – 30 ปี	76	36.5
31 – 40 ปี	71	34.1
41 – 50 ปี	56	26.9
51 ปี ขึ้นไป	5	2.4
ประสบการณ์ในการสอน		
1 – 5 ปี	64	30.8
6 – 10 ปี	61	29.3
มากกว่า 10 ปี	83	39.9
ระดับชั้นการสอน		
อนุบาลปีที่ 1	88	42.3
อนุบาลปีที่ 2	58	27.9
อนุบาลปีที่ 3	62	29.8
ประเภทของโรงเรียน		
โรงเรียนอนุบาล	34	16.3
โรงเรียนอนุบาล + โรงเรียนประถม	29	13.9
โรงเรียนอนุบาล + โรงเรียนประถม + โรงเรียนมัธยม	145	69.7
รวม	208	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 1 พบว่า เมื่อจำแนกตามอายุ ครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา คือ อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9. รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการสอน

1 – 5 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และ ประสบการณ์ในการสอน 6 – 10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3

จำแนกตามระดับชั้นการสอน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่สอนระดับชั้น อนุบาลปีที่ 1 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา คือ อนุบาลปีที่ 3 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9

จำแนกตามประเภทของโรงเรียน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนระดับอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถม และมัธยม จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมา คือ โรงเรียนอนุบาล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และ โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9

ตอนที่ 2 ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2.1 ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ผู้วิจัยนำคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและรวมทุกด้านโดยเฉลี่ยต่อข้อ ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัย	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
ด้านหลักสูตร	3.84	.56	มาก
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.19	.51	มาก
ด้านวัดและประเมินผล	3.70	.62	มาก
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.83	.59	มาก
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.78	.64	มาก
ด้านการนิเทศ	3.66	.58	มาก
รวม	3.83	.48	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยความต้องการการมีส่วนร่วมในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$) มีค่ามากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.84$) ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.83$) ด้านวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$) ด้านวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.70$) และด้านการนิเทศ ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

2.2 ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นรายชื่อ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนของ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในแต่ละด้านทั้ง หกด้าน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ ดังปรากฏใน ตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาในโรงเรียนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.91	.74	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังผู้บริหารชี้แจงเรื่องหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้	4.04	.72	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์และจัดทำแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	3.91	.76	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.95	.73	มาก
5. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	3.93	.76	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย	3.83	.82	มาก
7. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ	4.04	.77	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย	3.70	.77	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปประเมินผลหลักสูตรปฐมวัยในโรงเรียน	3.55	.87	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรปฐมวัย	3.59	.86	มาก
รวม	3.84	.56	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8447$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรปฐมวัย อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย และอีกหนึ่งข้อคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังผู้บริหารชี้แจงเรื่องหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมวางแผนการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ($\bar{X} = 3.55$) เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำแผนประสบการณ์ การเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก	4.14	.76	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	4.41	.64	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน	4.10	.71	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดทำบันทึกการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้น	3.84	.76	มาก
5. ข้าพเจ้าต้องการใช้เทคนิคและวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาเหมาะสม ธรรมชาติ วัยผู้เรียน สภาพแวดล้อม และชีวิตจริง	4.33	.64	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลักครบถ้วนตามหลักพัฒนาการผู้เรียน	4.16	.68	มาก
7. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทุกด้าน	4.30	.66	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย	4.37	.65	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัย	4.34	.63	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ	3.87	.77	มาก
รวม	4.19	.51	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1856$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดทำบันทึกการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้น ($\bar{X} = 3.84$) เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.91	.76	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปดำเนินการพัฒนาในการใช้เทคนิคการวัดผลแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน	3.79	.83	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการกำหนดให้ครูผู้สอนประชุมร่วมกัน เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดผลที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพนักเรียน	3.92	.75	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าเป็นคณะกรรมการวางแผนและมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลผู้เรียน	3.33	.86	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดทำเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้	3.43	.84	ปานกลาง
6. ข้าพเจ้าต้องการร่วมจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อประเมินเกณฑ์ตามสภาพจริง	3.76	.73	มาก
7. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์ประเมินผล ปรับปรุงเครื่องมือวัดผลของทุกพัฒนาการ	3.59	.81	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการร่วมนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน	3.91	.77	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลที่เป็นปัจจุบันและแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ	3.75	.74	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกับกลุ่มโรงเรียนในการสร้างแบบประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐานไว้ใช้ร่วมกัน	3.60	.75	มาก
รวม	3.70	.62	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6986$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยครูปฐมวัยต้องการกำหนดให้ครูผู้สอนประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดผลที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพนักเรียน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการร่วมนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนและอีกหนึ่งข้อคือครูปฐมวัยต้องการเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าเป็นคณะกรรมการวางแผนและมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลผู้เรียน ($\bar{X} = 3.33$) เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน	4.35	.66	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดค้น การผลิตสื่อ การร่วมจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร	4.18	.68	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตรและความต้องการของครูผู้สอน	4.05	.76	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดงบประมาณเกี่ยวกับการทำอุปกรณ์การสอน	3.33	.92	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดหาสื่อเพื่อพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา	4.11	.74	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำหนดสื่อที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมพัฒนาหรือเข้าไปสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.84	.78	มาก
7. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมพัฒนาหรือเข้าไปสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.79	.75	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำกับ ติดตาม ดูแล ประเมินผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงการผลิตสื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.66	.82	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนหรือเป็นผู้ทำกาหนดติดตาม ควบคุมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	3.45	.80	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดระบบการเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการวัสดุสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์	3.49	.84	มาก
รวม	3.83	.59	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8250$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูปฐมวัยต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดค้น การผลิตสื่อ การร่วมจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้จัดการเรียน ($\bar{X} = 4.18$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความ ต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าไปจัดงบประมาณเกี่ยวกับการทำอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.33$) เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.89	.78	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการเลือกหัวข้อและการกำหนดปัญหาในการทำวิจัย	3.85	.74	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการกำหนดทฤษฎีหลักการและแนวคิดทางวิชาการในประเด็นที่ท่านสนใจจะทำวิจัย	3.84	.79	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.86	.80	มาก
5. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สถิติใน การวิเคราะห์ข้อมูล	3.74	.84	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ความเข้าใจในการอภิปรายผลและสรุปผลงานวิจัย	3.75	.83	มาก
7. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.86	.74	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย	3.75	.78	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.69	.77	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนและประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิจัยที่มีคุณภาพให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง	3.55	.81	มาก
รวม	3.78	.64	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7774$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอีกหนึ่งข้อคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.86$) ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการเลือกหัวข้อและการกำหนดปัญหาในการทำวิจัย ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมวางแผนและประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิจัยที่มีคุณภาพให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 3.84$) เป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการนิเทศ

ด้านการนิเทศ	$\bar{X}$	S	ระดับการแปลผล
1. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการฟังคำชี้แจง แนะนำและ ทบทวนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	3.66	.78	มาก
2. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน	3.59	.79	มาก
3. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการสร้างเครื่องมือนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.60	.74	มาก
4. ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนในกรณีที่มีปัญหา	3.84	.67	มาก
5. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมสังเกตการสอนของเพื่อนครูในการ นิเทศภายใน	3.68	.83	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการไปเยี่ยมชมและสังเกตการเรียนการสอนใน โรงเรียนอื่นๆ	3.96	.75	มาก
7. เข้าร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากผ่าน การนิเทศ	3.65	.71	มาก
8. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมเก็บข้อมูลจากการนิเทศเพื่อ วิเคราะห์นำผลไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข	3.69	.74	มาก
9. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดทำสรุปรายงานผลการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประจำปีการศึกษา	3.47	.75	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การ นิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.46	.77	มาก
รวม	3.66	.58	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6582$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูปฐมวัยต้องการไปเยี่ยมชมและสังเกตการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่นๆ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการประชุมครู เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนในกรณีที่มีปัญหา ($\bar{X} = 3.84$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมเก็บข้อมูลจากการนิเทศเพื่อวิเคราะห์นำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.46$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูปฐมวัยจำแนกตามอายุ 21 – 30 ปี อายุ 31 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F-test เป็นรายด้าน และโดยภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามอายุ ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ

ความต้องการของครูปฐมวัย	อายุ								F	P
	21-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านหลักสูตร	3.88	.56	3.84	.53	3.79	.63	3.86	.40	.27	.85
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.24	.52	4.18	.48	4.12	.51	4.12	.75	.65	.58
ด้านการวัดและประเมินผล	3.72	.69	3.68	.65	3.71	.52	3.48	.36	.25	.86
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.87	.56	3.83	.66	3.75	.54	3.86	.65	.46	.71
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.82	.66	3.73	.63	3.78	.64	3.88	.63	.28	.84
ด้านการนิเทศ	3.74	.57	3.65	.64	3.56	.53	3.54	.38	1.11	.35
รวม	3.88	.49	3.82	.50	3.79	.44	3.79	.46	.45	.72

ผลการวิเคราะห์ตาราง 9 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย จำแนกตามอายุ โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (มีค่า $F = .45$) และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยด้านงานนิเทศ มีค่า $F = 1.11$ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีค่า $F = .65$ ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = .46$ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = .28$ ด้านหลักสูตร มีค่า $F = .27$ และด้านการวัดและประเมินผล มีค่า $F = .25$

3.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูปฐมวัยจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F-test เป็นรายด้านและโดยภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ความต้องการของครูปฐมวัย	ประสบการณ์ในการสอน						F	P
	1-5 ปี		6-10 ปี		มากกว่า10ปี			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านหลักสูตร	3.83	.53	3.89	.60	3.82	.57	.33	.70
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.23	.54	4.24	.46	4.11	.51	1.59	.21
ด้านการวัดและประเมินผล	3.60	.67	3.77	.67	3.72	.54	1.29	.28
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.78	.57	3.72	.66	3.78	.54	1.25	.29
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.79	.68	3.71	.63	3.81	.63	.44	.64
ด้านนิเทศ	3.67	.57	3.66	.64	3.64	.55	.06	.95
รวม	3.82	.50	3.87	.51	3.81	.44	.26	.77

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (มีค่า $F = .26$) และในรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกัน โดยด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ $F = 1.59$ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่า $F = 1.29$ ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = 1.25$ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = .44$ ด้านหลักสูตร มีค่า $F = .33$ และด้านการนิเทศ มีค่า $F = .06$

3.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูปฐมวัยจำแนกตามระดับชั้นการสอน อนุบาลปีที่ 1 อนุบาลปีที่ 2 และอนุบาลปีที่ 3 มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F-test เป็นรายด้านและโดยภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน

ความต้องการของครูปฐมวัย	ระดับชั้นการสอน						F	P
	อนุบาล 1		อนุบาล 2		อนุบาล 3			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านหลักสูตร	3.83	.59	3.88	.52	3.84	.57	.13	.88
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.15	.53	4.23	.47	4.20	.52	.35	.71
ด้านการวัดและประเมินผล	3.67	.68	3.68	.57	3.76	.60	.47	.62
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.76	.62	3.84	.56	3.90	.55	1.03	.36
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.74	.70	3.80	.64	3.80	.56	.20	.82
ด้านนิเทศ	3.65	.60	3.63	.57	3.69	.56	.18	.84
รวม	3.80	.53	3.84	.46	3.87	.42	.35	.71

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย จำแนกตามระดับชั้นการสอน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (มีค่า $F = .35$) และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกันโดยด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = 1.03$ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่า $F = .47$ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีค่า $F = .35$ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = .20$ ด้านการนิเทศ มีค่า $F = .18$ และด้านหลักสูตร มีค่า $F = .13$

3.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูปฐมวัยจำแนกตามประเภทของโรงเรียนอนุบาล , โรงเรียนอนุบาลในระดับที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษา และโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F-test เป็นรายด้าน และโดยภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับชั้นการสอน ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ความต้องการของครูปฐมวัย	ประเภทของโรงเรียน						F	P
	รร.อนุบาล		รร.อนุบาล และ รร.ประถมศึกษา		รร.อนุบาล รร.ประถมศึกษา และ รร.มัธยมศึกษา			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านหลักสูตร	3.96	.70	3.75	.50	3.84	.54	1.22	.30
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.12	.61	4.16	.49	4.21	.49	.47	.63
ด้านการวัดและประเมินผล	3.78	.56	3.64	.60	3.69	.65	.44	.65
ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.70	.55	3.78	.52	3.86	.60	1.15	.32
ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.83	.58	3.89	.64	3.74	.66	.80	.45
ด้านนิเทศ	3.78	.50	3.59	.52	3.69	.61	.80	.45
รวม	3.83	.42	3.80	.43	3.84	.50	.07	.93

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (มีค่า $F = .07$) และในรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกัน ด้านหลักสูตร มีค่า $F = 1.22$ ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = 1.51$ ด้านการนิเทศ มีค่า $F = .80$ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่า $F = .80$ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีค่า $F = .47$ และด้านการวัดและประเมินผล มีค่า $F = .44$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ปรุ้มวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ปรุ้มวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปรุ้มวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน ได้แก่ สถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้น การสอน และประเภทของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้น ปรุ้มวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ประกอบด้วยจำนวน 11 โรงเรียน แบ่งเป็น ครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปรุ้มวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาล จำนวน 34 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปรุ้มวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษา จำนวน 29 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปรุ้มวัยที่สอนในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 145 คน รวมจำนวน 208 คน จากการส่งแบบสอบถามไปยังครูปรุ้มวัย จำนวน 208 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืน 208 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2548 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยตรวจให้คะแนนหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย และการทดสอบรายคู่ เมื่อพบความแตกต่างหลังจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและจำแนกรายด้าน ได้แก่ สถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูปฐมวัยที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
2. ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
3. ครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ หกด้าน แตกต่างกัน
4. ครูปฐมวัยที่อยู่ในประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการหกด้าน แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างข้างต้น โดยการแจกแบบสอบถามไปจำนวน 208 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ข้อคำถามตอนนี้มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามครูระดับปฐมวัยเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t-test ทดสอบความแตกต่างของ 2 กลุ่ม และ F-test ทดสอบค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของคะแนนมากกว่า 2 กลุ่ม และหาความแตกต่างของค่าคะแนนรายคู่ โดยใช้สูตรของนิวแมน-คูลส์ Studentized-q-Statistic แบบ Newman Keuls' Method (บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2521 : 113) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PS+(Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer Plus) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูปฐมวัย เมื่อจำแนกตามอายุ ครูปฐมวัยส่วนใหญ่อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 รองลงมา คือประสบการณ์ในการสอน 1 – 5 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และประสบการณ์ในการสอน 6 – 10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3

จำแนกตามระดับชั้นการสอน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ ระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และระดับชั้นอนุบาล 2 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9

จำแนกตามประเภทของโรงเรียน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่สอนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษา และมีธยมศึกษา จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมา คือ โรงเรียนอนุบาล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9

2. ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย พบว่า

2.1 ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8316$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.1851$) มีระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.8447$) ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.8250$) ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.7774$) ด้านวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.6986$) และด้านการนิเทศ ($\bar{X} = 3.6582$) ครูมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.2 ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย 6 ด้าน เป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8447$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรปฐมวัย อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยและอีกหนึ่งข้อคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังผู้บริหารชี้แจงเรื่องหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.04$) ครูปฐมวัยต้องการเข้าไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมในลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมวางแผนการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ($\bar{X} = 3.55$)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.1856$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.37$) ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดทำบันทึกการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้น ($\bar{X} = 3.84$)

ด้านการวัดและประเมินผล ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6986$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูปฐมวัยต้องการเข้าเป็นคณะกรรมการวางแผนและมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลผู้เรียน ($\bar{X} = 3.33$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าไปจัดทำเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ ความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยครูปฐมวัยต้องการกำหนดให้ครูผู้สอนประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดผลที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพนักเรียน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการร่วมนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน และอีกหนึ่งข้อคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าไปดำเนินการพัฒนาในการใช้เทคนิคการวัดผลแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$)

ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8250$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูปฐมวัยต้องการเข้าไปจัดงบประมาณเกี่ยวกับการทำอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.33$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมวางแผนหรือเป็นผู้ทำกาหนดทิศติดตามควบคุมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.45$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดระบบการเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการวัสดุสื่อการเรียนการสอนให้มี ความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ ความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยครูปฐมวัยต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดค้น การผลิตสื่อ การร่วมจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้จัดการเรียน ($\bar{X} = 4.18$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมจัดหาสื่อเพื่อพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา ($\bar{X} = 4.11$)

ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7774$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูปฐมวัยต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอีกหนึ่งข้อ คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.86$) ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการเลือกหัวข้อและการกำหนดปัญหาในการทำวิจัย ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนค่าเฉลี่ยของความต้องการการมีส่วนร่วมลำดับสุดท้าย คือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมวางแผน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิจัยที่มีคุณภาพให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 3.84$)

ด้านการนิเทศ ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย ในด้านการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6582$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.46$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมในการจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประจำปีการศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ ความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยครูปฐมวัยต้องการไปเยี่ยมชมและสังเกตการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ครูปฐมวัยต้องการเข้าฟังการประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนในกรณีที่มีปัญหา ($\bar{X} = 3.84$) และครูปฐมวัยต้องการเข้าร่วมเก็บข้อมูลจากการนิเทศเพื่อวิเคราะห์นำผลไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.69$)

3.การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย จำแนกตามสถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน พบว่า เมื่อจำแนกตามอายุของครูปฐมวัย ครูปฐมวัยที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ของครูปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามระดับชั้นการสอนของครูปฐมวัย ระดับชั้นการสอน ต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียนของครูปฐมวัย ที่สอนประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย พบว่า โดยรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8316$) และเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านวัดและประเมินผล ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ ที่ปรากฏเช่นนี้เพราะว่าครูปฐมวัยตระหนักถึงหน้าที่ของครู ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการเรียนการสอนในปัจจุบัน และเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูปฐมวัยจึงต้องพัฒนาตนเองให้ทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของตนเองทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี บรรลุตามนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังที่ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2523 : 81) ได้กล่าวว่า ทุกคนมีความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองเพื่อก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเพิ่มขึ้นในอนาคต ต้องการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของมาสโลว์ (Maslow, 1960 : 122 – 144; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2536 : 383 - 385) ซึ่งว่าด้วยมนุษย์ทุกคนพัฒนาได้และต้องการเป็นผู้มีคุณค่า และความพึงพอใจในตนเอง ถ้าหากมนุษย์ทุกคนได้รับการตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นแล้ว มนุษย์จะพัฒนาตนเองขึ้นตามลำดับเพื่อความสำเร็จแห่งตน ดังนั้นการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และความรู้สึกในการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของหน่วยงานจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งทำให้ครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มีความตื่นตัวและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ครูมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยยันต์ ศรีสุข (2540) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาทางด้านวิชาการของครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า มีความต้องการพัฒนาทางด้านวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านและสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิจจา สวรรค์สมบัติ (2542) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ความต้องการพัฒนาวิชาการของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.1856$) มีค่ามากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เห็นความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขโดยมีครูเป็นผู้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูปฐมวัยต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ

เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็ก ($\bar{X} = 4.37$) และต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เห็นความสำคัญในการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการนำเอาความรู้ที่ได้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามกระแสของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพซึ่งครูปฐมวัยสนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดของการนำไปใช้ หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งไม่ใช่แค่ความรู้ต้องบวกกับคุณธรรม จริยธรรมที่เด็กควรได้รับอีกด้วย ดังเช่น เคทส์ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2537 : 6 – 7; อ้างอิงจาก Katz) ได้เสนอว่าพื้นฐานความต้องการของเด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ใหญ่ต้องรู้ว่ามีอะไรบ้างและตอบสนองอย่างไรจึงจะพัฒนาเด็กอย่างได้ผล ควรใช้กฎแห่งการตอบสนองเด็กโดยยึดหลักคือ “กฎแห่งผลที่ดีที่สุด” ซึ่งกระทำได้โดยการให้คิดว่าการให้ประสบการณ์ต่างๆ แก่เด็กในด้านความเอาใจใส่ ความรัก การกระตุ้น ความเป็นอิสระ และเน้นการพัฒนาทางสติปัญญา มีโอกาสให้เด็กได้สังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่างๆ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งที่กล่าวมาถ้าครูได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาการสอน จัดกิจกรรมให้เหมาะกับพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม และเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ จึงทำให้ความต้องการการมีส่วนร่วมของครูปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวลิต ประทุมยศ (2544) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการสอนว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. การเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยในแต่ละด้านโดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอนและประเภทของโรงเรียน ผลปรากฏว่าครูปฐมวัยที่มีสถานภาพตามอายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นการสอน และประเภทของโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

ครูปฐมวัยที่มีสถานภาพอายุแตกต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ ครูปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 21 – 51 ปีขึ้นไป พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ครูปฐมวัยที่มีอายุแตกต่างกันในกลุ่ม มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ดังเช่น พะยอม วงศ์สารศรี (2534) ได้กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์กร และตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวัง ด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่ง คณะกรรมการการบริหารของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ได้มีความตระหนักถึงความสามารถของบุคลากรว่าบุคลากรถึงแม้มีอายุที่แตกต่างกัน แต่ได้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูปฐมวัยที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร ทองเนื้อดี (2546) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในเครือ สารสาสน์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า ครูปฐมวัยของกลุ่มโรงเรียนในเครือ สารสาสน์ที่มีสถานภาพอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในเครือสารสาสน์โดยรวมทุกด้านในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มี อายุ 21 - 50 ปี พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเกษมา แพร่ภิญโญ (2546) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาทางวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนทวารวดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาโดยกระบวน การบริหาร วิธีการพัฒนาโดยการส่งไปศึกษาต่อทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน จะเห็นว่าครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหาร งานวิชาการในอายุที่ แตกต่างกันแต่มีความต้องการเหมือนกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูปฐมวัยไม่ว่าจะมีอายุแตกต่างกัน ก็มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จึงทำให้ครูปฐมวัยทุกคนมีคุณภาพในการเตรียมเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก

ส่วนครูปฐมวัยของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการสอน 1 - 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ครูปฐมวัยที่อยู่ในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มีประสบการณ์ใน การสอนส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูปฐมวัยของโรงเรียนคาทอลิก สังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี มีการคัดเลือกจากผู้บริหารมาอย่างดีในการปฏิบัติการสอน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและ ประสบการณ์ในการสอนถึงจะมีความแตกต่างกันในประสบการณ์ แต่ก็มีประสิทธิภาพในการทำงานพอกัน เพราะทุกคนตระหนักถึงอาชีพของตนเองว่ามีหน้าที่ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา

เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งประสบการณ์ทางการสอนของครูปฐมวัยเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน เพราะประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร (ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. 2533 : 54) ประสบการณ์ทำให้คนมีโอกาสได้เรียนรู้หาความเข้าใจ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี ก็มีครู ที่มีประสบการณ์น้อยที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้มีความรู้อย่างมากและถ่ายทอดเทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้องโดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันแต่ก็มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนและปรับปรุงคุณภาพของการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางนุช อัมมภินวงศ์ (2542) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาความต้องการพัฒนาวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยและประสบการณ์มากมีความต้องการพัฒนาวิชาการโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนครูปฐมวัยของโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรีที่มีสถานภาพระดับชั้นการสอนแตกต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยที่มีระดับชั้นการสอนอนุบาล 1 - 3 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญมากและทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต้องมีทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ ดังเช่นกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 2) ได้กล่าวถึงการศึกษาของเด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 6 ปี โดยจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่าง การดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กเข้าด้วยกัน ส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้เรียนมีความพร้อมครบทุกด้าน ซึ่งทางกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก สังเกตสังฆมณฑลจันทบุรี ได้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละระดับชั้นการสอน เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยให้มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบครบวงจร เชื่อมโยงสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก จึงทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมในระดับชั้นการสอนแตกต่างกันมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

อนึ่งครูปฐมวัยของโรงเรียนคาทอลิก ที่มีสถานภาพประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยที่มีประเภทของโรงเรียนอนุบาล, โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษา และโรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษาและมัธยม พบว่า มี

ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประเภทของโรงเรียนอนุบาล ก็มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่นเดียวกับ โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษา และ โรงเรียนอนุบาลที่เปิดสอนร่วมกับระดับประถมศึกษาและมัธยม ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใดก็มีแนวทางในการดำเนินงานที่ต้องกระทำภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์และนโยบายในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก เช่นเดียวกัน จึงทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของจรรยา ทองไทย (2540) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12 ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี ทั้งโดยรวมและรายชั้นตอนไม่แตกต่างกันและมีงานวิจัยของยุทธศาสตร์ โยระพล (2542) ที่พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมีวิทยาการใหม่ๆ เข้ามาในโรงเรียน จึงทำให้ครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก ต้องตื่นตัวตลอดเวลา และรวมถึงครูปฐมวัยถึงแม้อยู่ในประเภทของโรงเรียนที่ต่างกัน แต่ก็มีบทบาทหน้าที่และภาระงานคล้ายคลึงกัน มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกันการรับเอานวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาในโรงเรียนพร้อมๆ กัน จึงทำให้ครูปฐมวัยมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน มีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และข้อที่ต้องการมากคือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงควรจะให้ครูปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอบรมให้ความรู้กับครูปฐมวัยเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ครูปฐมวัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. คณะกรรมการโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ประกอบด้วยครูปฐมวัยหลายโรงเรียนซึ่งมีนโยบายในการบริหารงานเดียวกันและผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงวิธีการพัฒนาครูปฐมวัยโดยให้ครูปฐมวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการให้มากขึ้นในเรื่องของหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วัดและประเมินผล สื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการนิเทศ โดยเปิดโอกาสในช่วงวันวิชาการสัมพันธ์ รสจ. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ในการให้ความรู้ในงาน

วิชาการทั้ง 6 ด้าน และมีการนำเอานวัตกรรมรูปแบบใหม่ๆ มาเผยแพร่ เพื่อให้ครูปฐมวัยในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีได้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยทำการวิจัยเฉพาะด้านคือ หลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วัดและประเมินผล สื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการนิเทศ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ได้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์ พับบลิชัน.
- กมล ลาปูน. (2542). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ. ปรินทิพย์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2521). คู่มือดำเนินการอบรมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). แนวทางการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- _____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกษมา แพร่ภิญโญ. (2546). การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาทางวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนทวารวดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิจจา สวรรค์สมบัติ. (2542). การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. ปรินทิพย์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา: แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. (2545ก). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545ข). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
เอ็ดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- เกสร กอทอง. (2545). การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขต
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา ทองไทย. (2540). ปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ณรัต ไทยอุทิศ. (2540). การศึกษาลักษณะพื้นฐานและพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนดีเด่น
ในโรงเรียนประถมศึกษา. ชลบุรี: สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี.
- ชลิต ประทุมยศ. (2544). ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการความ
ช่วยเหลือทางวิชาการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยันต์ ศรีสุข. (2540). การศึกษาการพัฒนาทางด้านวิชาการของครู อาจารย์ โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ชานนท์ ตันยอด. (2542). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมี
ส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2529). การเรียนการสอนกับการเดินทาง. กรุงเทพฯ : มิตรครุ.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2533). พฤติกรรมบุคคลในองค์การ. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอราวัณ.
- ธรร สุทธยาอุท. (ม.ป.ป.). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
เนติกุลการพิมพ์.

- ธานินทร์ ชลจิตต์. (2542). การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับ
ประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
บูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวัชร ภูมิและคณะ. (2524). รายงานการศึกษา 416603 ระบบการบริหารการศึกษาไทย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนุช อสัมภินวงศ์. (2542). ความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์
จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล ปิ่นรอด. (2541). ความต้องการและการตอบสนองความต้องการในการพัฒนาบุคลากร
ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนิจ เทียงพูนโกด. (2540). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2542). ผู้บริหารโรงเรียน การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). เอกสารประกอบคำสอน ภาควิชาสถิติศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2544). แนวคิดการประเมินผลการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ในหนังสืองาน
วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 12 พฤศจิกายน 2544.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2545). ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือการประเมินการศึกษา (หน่วย 3).
นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเถา บุราณ. (2542). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยัง จันทรวงศ์. (2535). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- ประภาศรี อิมวณิช. (2539). การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิต เอราวรรณ. (2542). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัท ยูแพค จำกัด.
- ปรีดา ไกรสาลี. (2547). ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องศรี รัตนสถิตย์. (2536). การบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. งานนิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2529). แผนพัฒนาการศึกษาปี 2530-2532. นครปฐม : วิทยาลัยแสงธรรม.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2534). การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : พรวนนกการพิมพ์.
- พรรณราย แสงวิเชียร. (2535). แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารสมัยใหม่. วารสาร สุทธิปริทัศน์. 6(18) : 90 - 93.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด.
- พลับพลึง มูลศิลป์. (2523). ความสัมพันธ์ไทย-ฝรั่งเศส สมัยอยุธยา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2523). เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- _____. (2540). เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1(1) : 51.
- ปิญโญ สาร. (2523). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ยุทธศาสตร์ โยระพล. (2542). ศึกษาความต้องการพัฒนาของบุคลากรครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เยาพา เดชะคุปต์. (2542ก). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- _____. (2542ข). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.

- รัฐภาพร สุปินนะ. (2547). ความต้องการการจัดการกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร
โรงเรียนเอกชนในเครืออูรสุลิน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ วศ.ม. (การจัด
การนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. ใน เอกสาร
ประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ลือชัย จันทร์โป. (2534). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษา
ในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหาร
การศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราญ ลิ้ประเสริฐ. (2539). คู่มือการสร้างสื่อการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สุวิริยาสัน.
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528ก). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2528ข). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนะ มาลัย. (2544). ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
แอล ที เพรส.
- วาสนา เพิ่มพูน. (2542). พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ :
สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). สารจาก คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ : วารสารการศึกษาปฐมวัย.
1(1) : 9.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2528). การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยา ดำนัธรังกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- วิทยา แสงจันทร์. (2544). สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใน
งานบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2539). การวัดและประเมินผลการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9. วารสารวิชาการ. 4(4) : 38 - 41.
- ศรีปริญญา รูปกระจ่าง. (2529). การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน พรหมศรี. (2539). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สัจด์ อุทรานนท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมหมาย หวลอวรณ์. (2543). ศึกษาลักษณะการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย. (2525). คู่มือนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2533). โรงเรียนและสถาบันคาทอลิกปี 2532 - 2533 การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมสภาคาทอลิก (ประเทศไทย).
- สยามพร ทองเนื้อดี. (2546). ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2526). หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2544, 30 มีนาคม). คำสั่งที่ ศษ.1104/1730 เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีในโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2528). รายงานการวิจัยและประเมินผลโครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ (2525 - 2527). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2540ก). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540ข). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)*. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง.
- _____. (2540ค). *คู่มือการบริหารบุคคล*. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2541). *ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงบริหารศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). *โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : ไอเดียสแควร์.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2537). *แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประมวลชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2538). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- _____. (2545 ก). “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” ในเอกสารคำสอนวิชา ปว 692 *การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545 ข). *ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545ค). *รายงานการวิจัยเรื่อง สิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตรา ศุภพงษ์. (2539). *การบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล ด้ายตั้งใจ. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สุมณฑา พรหมบุญ. (2544, มกราคม). “นักเรียนเป็นศูนย์กลาง : ความเข้าใจผิดที่ต้องรีบแก้ไข”. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (มกราคม) : 25 – 28.
- สมาลี จันทรชลอ. (2544). *การวัดและประเมินผล : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2525). *การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.

- เสริมศักดิ์ โรยสุวรรณ. (2544). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร
โรงเรียนของข้าราชการ ครู สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (บริหารการศึกษา). สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารการศึกษา ในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้ม
ทางการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- อนันตชัย อุทัยพัฒนา. (2544). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. ข่าวศูนย์กฎหมายธุรกิจ.
9(91) : 36 - 39.
- อรนุช ศรีสะอาด. (2543). การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน. การวัดผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5(1) : 11 – 12.
- อาคม จันทสุนทร. (2529). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุทัย สุมิพันธ์. (2543). ความต้องการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง. งานนิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
นักเรียน เล่มที่ 22. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2531). หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
อนงค์การพิมพ์.
- _____. (2538). การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ = *Management Skills and practices*.
กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- Anderson, L.W.; & Burns, R.B. (1989). *Research in Classrooms : The Study of Teacher,
Teaching and Instruction*. Oxford : Pergamon Press.
- Best, J .W.; & Kahn, J.V. (1993). *Research in Education (7th ed)*. Boston : Allyn and
Bacon.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. New York : David Mckay.
- Briggs, T.H.; & Justman, J. (1952). *Improving Instruction Through Supervision*.
New York : Macmillan.
- Ebbeck, M.A. (1991). *Early Childhood Education*. Australia: Longman Cheshire Pty.
Limited.

- Erdeljac, C.P. (1985, May). Participate Decision Making in Pennsylvania Public School Perception of Superintendents and Teacher Union Presidents. *Dissertation Abstracts International*. 45 (11) : 3250-A.
- Essa, E. (1996). *Introduction to Early Childhood Education*. 2nd ed. Albany : Delmar Publishers Inc.
- Fowler, M.B. (1986). *The Relationship Between Teacher's Perceived Participation in Educational Decision-Making and Teacher Morale in Selected Elementary School In Targeted Southeastern States*. *Dissertation Abstract International*. 46 (6) : 3204-A ; April.
- Gordon, A.M.; & Browne. K.W. (1985). *Beginning and Beyond : Foundation in Early Childhood Education*. New York : Delmar Publishers Inc.
- Gustavo, W. (1992). *Community Participation : Proceedings Habinet International Seminar*. Columbia : Habinet.
- Hendrick , J. (1994). *The Whole Child*. St.Louis: Times Mirror / Marshy College Publishing.
- Hoagland, J.L. (1986). Principal's and Teacher's Perceptions of Teacher Participation in The Decision Process in Public Secondary Schools With and Without A Collective Bargaining Contract. *Dissertation Abstract International*. 46 : 3550-A ; November.
- Loadhl, T.M.; & Mathide, K. (1968). The Definition and Measurement of Job Involvement. *Journal of Applied Psychology*. 49(1) : 23-24.
- Logan,M.; & Logan, V.G. (1974). *Educational for Young Children*. Toronto : Mc Graw-Hill, Ryerson.
- Miller, V. (1965). *The public administration of school*. New York : Macmillan.
- Mondy, W.R. (1993). *Management Concept, Practices, and Skills*. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Murata, Yokuo. (1985). *The Feature and Problems of the Primary Educational Administration in Thailand: A Survey of Five Provinces*. Insukuba: Institute of Education University of Isukuba Ibaraki.
- Patterson, L.et.al. (1996). *Teachers are Researchers : Refection and Action*. New York : Macmillan. Co.
- Ragam, B.; & Shepherd , D. (1971). *Modern elementary curriculum*. 4th ed. New York : Holt Rinehart and Winston.

- Rahman, A.S.A. (1986). Administrator's Participation in the Decision-making Process : A Case Study of King Faisal University in Saudi Arabia. *Dissertation Abstract International*. 46 (9) : 1448-A; September.
- Spears, H. (1967). *Improving the Supervision of Instruction*. Englewood Cliffs, N J : Prentice-Hall.
- Strevens, P. (1978). *The Nature Language Teaching*. In J.C. Richard (Ed.), Understanding Section and Foreign Language Learning Issues and Approaches (P.141). Rowley Massachusetts : Newbury House.
- Tannenbaum, R.; & Frea, M. (1950). *Participation by Subordinates : The Managerial Decision Making Process*. The Canadian Journal of Economics and Political Science. 16(3) : 408-419.
- Vroom, V.H.; & Yetton, P.W. (1973). *Leadership and Decision – Making*. Pittsburgh : University of Pittsburgh Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 อายุ

- ☐ 21 – 30 ปี
- ☐ 31 – 40 ปี
- ☐ 41 – 50 ปี
- ☐ 51 ปีขึ้นไป

1.2 ประสบการณ์ในการสอน

- ☐ 1 - 5 ปี
- ☐ 6 – 10 ปี
- ☐ มากกว่า 10 ปี

1.3 ระดับชั้นการสอน

- ☐ อนุบาลปีที่ 1
- ☐ อนุบาลปีที่ 2
- ☐ อนุบาลปีที่ 3

1.4 ประเภทของโรงเรียน

- ☐ โรงเรียนอนุบาล
- ☐ โรงเรียนอนุบาล และ โรงเรียนประถมศึกษา
- ☐ โรงเรียนอนุบาล + โรงเรียนประถมศึกษา และ โรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามส่วนนี้ประกอบด้วย 6 หมวด ดังนี้

หมวด ก	ด้านหลักสูตร	จำนวน 10 ข้อ
หมวด ข	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
หมวด ค	ด้านวัดและประเมินผล	จำนวน 10 ข้อ
หมวด ง	ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
หมวด จ	ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
หมวด ฉ	ด้านการนิเทศ	จำนวน 10 ข้อ
รวมทั้งหมด		60 ข้อ

ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละข้อ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5
มาก	มีค่าเท่ากับ 4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3
น้อย	มีค่าเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1

ตัวอย่าง

ข้อ	ด้านหลักสูตร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน			✓		
2	การกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย		✓			

ข้อ 1 ถ้าท่าน ขีด ✓ ในช่องปานกลาง หมายความว่า ท่านเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นความจำเป็นต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ข้อ 2 ถ้าท่านขีด ✓ ในช่องมาก หมายความว่า ท่านเห็นว่าการกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นความจำเป็นต่อความต้องการการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก

**แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย
เรื่อง**

**ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย
โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี**

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	<u>ด้านหลักสูตร</u>					
1	ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาในโรงเรียนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังผู้บริหารชี้แจงเรื่องหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้					
3	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์และจัดทำแนวการจัดประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546					
4	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
5	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย					
6	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย					
7	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ					
8	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย					
9	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปประเมินผลหลักสูตรปฐมวัยในโรงเรียน					
10	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตรปฐมวัย					
	<u>ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u>					
11	ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำแผนประสบการณ์ การเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12	ข้าพเจ้าต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
13	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน					
14	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดทำบันทึกการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละระดับชั้น					
15	ข้าพเจ้าต้องการใช้เทคนิคและวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาเหมาะสม ธรรมชาติ วัยผู้เรียน สภาพแวดล้อม และชีวิตจริง					
16	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลักครบถ้วนตามหลักพัฒนาการผู้เรียน					
17	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทุกด้าน					
18	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย					
19	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัย					
20	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ					
21	<u>ด้านวัดและประเมินผล</u> ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียน					
22	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปดำเนินการพัฒนาในการใช้เทคนิคการวัดผลแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน					
23	ข้าพเจ้าต้องการกำหนดให้ครูผู้สอนประชุมร่วมกัน เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดผลที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพนักเรียน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
24	ข้าพเจ้าต้องการเข้าเป็นคณะกรรมการวางแผนและมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลผู้เรียน					
25	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดทำเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้					
26	ข้าพเจ้าต้องการร่วมจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อประเมินเกณฑ์ตามสภาพจริง					
27	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์ประเมินผล ปรับปรุง เครื่องมือวัดผลของทุกพัฒนาการ					
28	ข้าพเจ้าต้องการร่วมนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน					
29	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลที่เป็นปัจจุบันและแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ					
30	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกับกลุ่มโรงเรียนในการสร้างแบบประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐานไว้ใช้ร่วมกัน					
31	<u>ด้านสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้</u> ข้าพเจ้าต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน					
32	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดค้น การผลิตสื่อ การร่วมจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
33	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวิเคราะห์และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตรและความต้องการของครูผู้สอน					
34	ข้าพเจ้าต้องการเข้าไปจัดงบประมาณเกี่ยวกับการทำอุปกรณ์การสอน					
35	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดหาสื่อเพื่อพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
36	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำหนดสื่อที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมพัฒนาหรือเข้าไปสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
37	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมพัฒนาหรือเข้าไปสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
38	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมกำกับ ติดตาม ดูแล ประเมินผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงการผลิตสื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
39	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนหรือเป็นผู้ทำทํานิทศ ติดตามควบคุมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน					
40	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมจัดระบบการเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการวัสดุสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์					
41	<u>ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้</u> ข้าพเจ้าต้องการเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน					
42	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการเลือกหัวข้อและ การกำหนดปัญหาในการทำวิจัย					
43	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ในการกำหนดทฤษฎี หลักการ และแนวคิดทางวิชาการในประเด็นที่ท่านสนใจจะทำวิจัย					
44	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
45	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล					
46	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการให้ความรู้ความเข้าใจในการอภิปรายผล และสรุปผลงานวิจัย					
47	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
48	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย					
49	ข้าพเจ้าต้องการเข้าประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน					
50	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมวางแผนและประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิจัยที่มีคุณภาพให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง					
51	<u>ด้านการนิเทศ</u> ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการฟังคำชี้แจง แนะนำและทบทวนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน					
52	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน					
53	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการสร้างเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
54	ข้าพเจ้าต้องการเข้าฟังการประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนในกรณีที่มีปัญหา					
55	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมสังเกตการสอนของเพื่อนครูในการนิเทศภายใน					
56	ข้าพเจ้าต้องการไปเยี่ยมชมและสังเกตการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่นๆ					
57	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากผ่านการนิเทศ					
58	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมเก็บข้อมูลจากการนิเทศเพื่อวิเคราะห์นำผลไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข					
59	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประจำปีการศึกษา					
60	ข้าพเจ้าต้องการเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					

ภาคผนวก ข

- บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญจากสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความเหมาะสมของแบบสอบถาม มีรายชื่อดังนี้

1. บาทหลวง ดร.วีระ ผังรักษ์	อุปสังฆราช สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
อ.ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. บาทหลวงเสกสรร สุวิชากร	ครูใหญ่โรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
3. ผศ.ดร.สิริรัตน์ วิภาสศิลป์	สำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช กรุงเทพมหานคร
4. ดร.ปรมินทร์ อริเดช	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
5. อาจารย์ชฎาธาร คำเนียม	อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
6. อาจารย์บังอร ฟุ้งกัน	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สอนระดับชั้นอนุบาล 2/5
โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จังหวัดชลบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวเบญจรัตน์ เรืองงาม
วันเดือนปีเกิด	30 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2516
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลสมเด็จพระ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 14 ถนนสุขุมวิท ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้างานหลักสูตร ระดับปฐมวัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา 11 ถนนสุขุมวิท ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2533	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสาธิตประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2537	คุรุศาสตร์บัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2548	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รางวัลหรือทุนวิจัย	ทุนวิจัยโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พ.ศ.2548